

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 243

ISSN 1849-7837 // Zagreb, ožujak 2017. // Godina XXII.

UVODNA RIJEČ

Ministarstvo poniženja

Piše: Jasna A. Petrović

U skoro ćemo započeti pregovore s predstavnicima ove Vlade. Okvir slike bit će Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe, a motiv dvije „suprotstavljene“ grupe koje sjede. S jedne strane šest predstavnika Sindikata umirovljenika Hrvatske i Matice umirovljenika Hrvatske, a s druge predstavnici ministarstava rada i mirovinskog sustava, zdravstva, financija i socijale, te HZZO-a i HZMO-a.

Jedni će opisivati očaj i bijedu onih koje zastupaju te oblikovati argumente za svoje zahtjeve, a drugi će odgađati odluku. Istovremeno će ovi koji posjeduju moć odluke, stavljati u proceduru nove zakonske izmjene bez konzultacija, a ovi koji nemaju moć smišljati će nove strategije i metode borbe. Svi pritom znaju kako stariji ljudi imaju vlastiti emocionalni obrazac. Oni šute. Oni su dobri. Neće rušiti državu.

Ta šutnja, ta tupost, suha depresija, posljedica je emocionalne iscrpljenosti i poniženja kao osjećaja nemogućnosti kontrole vlastitog života. To je trenutak kada više nemate dovoljno mjesta za nadu, ili je ona toliko skučena pod napadima straha od totalnog potonuća, da vam ostaje tupost koju drugima pokušavate prikazati kao staloženo zadovoljstvo i prihvaćanje. No, dok nada, pa i strah, ujedinjaju ljude, poniženje ih u početku razdvaja, osamljuje, isključuje.

Jeste li zadovoljni svojim životom? Hrvatski starci i starce, svi oni iznad 65 godina, uz Bugare i Mađare, najnesretniji su u Europi (podaci Eurostata). I kako onda ovima koji imaju plaće dovoljne za nekoliko života, štednju, skijanje i Karibe usred zime, kako im objasniti da nesretni stanovnici nisu pametan izbor ni za jednu zemlju. Kako im reći da ovi koji šute nisu sretni, već samo nedovoljno hrabri. Jer su trenirani u socijalizmu i drže da je pametnije ne dizati bunu.

No, mi poručujemo kako hrabrost ublažava udarce sudbine. Da je bolje umrijeti na nogama. I tvrdimo da je dno vrlo blizu. I od tog dna nas neće odmaći usklađenje mirovina od 0,65 posto. Što je 16 kuna mjesečno za prosječnu mirovinu, a bitno manje za onih 50 posto koji imaju manje od 2.000 kuna? Zar doista veliki meštri s vrha misle da se s desetak kuna može pacificirati umirovljenike?

Zar ne shvaćaju da ljudi postaju hrabri tek kad ne vide drugi izlaz?

A taj trenutak je došao.

U OVOM BROJU:

Sretan vam Međunarodni dan žena, dan ženske borbe!

**KONSTITUIRANO
NACIONALNO VIJEĆE**
**Tražimo hitne mjere protiv
siromašenja umirovljenika!**

Izbrisani umirovljenici

**MIROVINE
PO RECEPTU EU**
**Kakvu nam mirovinsku
kabanicu kroji Vlada?**

Istraživanje
**Poštanske igre oko
isplate mirovina**

**Vodič za socijalna prava
starijih osoba**

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Ministre, ne dirajte javni mirovinski stup!

Zalaže li se ministar Čorić za individualizaciju rizika starosti i privatizaciju mirovinskog sustava?

Ministar rada i mirovinskog sustava Tomislav Čorić na konferenciji "Demografija – refleksije na mirovinski sustav", održanoj 28. veljače, izjavio je kako „više nećemo imati veći stupanj ulaska u mirovinsko osiguranje ako se nastave pozitivni gospodarski trendovi, a samim time će i dio koji se namiruje iz mirovinskog osiguranja biti veći, a time i deficit manji“. Točnije, ministar se javno zalaže za privatizaciju i individualizaciju odgovornosti od rizika starenja, a da tako nešto ne preporučuje niti Europska unija, niti je išta takvoga raspravio i odlučio hrvatski zastupnički dom.

Naime, Čorić je istaknuo kako on dio rješenja tog problema vidi u spoznaji da svaka osoba u Hrvatskoj mora već od najranije faze ulaska na tržište rada brinuti o tome kako i na koji način u okviru pojedinih štednih oblika misliti na svoju starost. Kao dio rješenja vidi i u smanjenju stope izdvajanja za prvi stup mirovinskog osiguranja s 15 na 14 posto onog trenutka kada se stvore uvjeti za to, te u povećanju stope s 5 na 6 posto za drugi stup mirovinskog osiguranja privatne kapitalizirane štednje.

Bogati neka štede, a koga briga za siromašne

„Oni koji to financijski mogu, trebaju dio svoje štednje usmjeriti u pojedine štedne oblike. Ekonomska politika mora dati ključan doprinos u vidu povećanja zaposlenosti pa onda i broja osiguranika, ali s druge strane pojedinci sa svoje strane moraju učiniti određeni napor“, rekao je Čorić. Time ministar poručuje da bogati mogu štedjeti, a za siromašne ne predlaže rješenje, jer takve, valjda, on niti ne poznaje.

Sindikata umirovljenika Hrvatske niz godina upozorava kako je drugi mirovinski stup upravo uzročnik krize mirovinskog sustava i prekomjernog javnog deficita, a ne potencijalni spasitelj. Podsjećamo, od strane SUH-a upućen je niz zahtjeva vladama i ministrima za njegovo ukidanje jer je preskup, neuspješan,

nesiguran i rizičan, nema elementarna solidarnosti, a osigurat će tek simbolične dodatke mirovinama iz prvog stupa. Umirovljeničke udruge su predlagale hitnu reformu drugog mirovinskog stupa u dobrovoljan, upravo kako su napravile Češka, Slovenija, Poljska, Slovačka i Mađarska, a planira i Bugarska.

Jači prvi mirovinski stup, drugi dobrovoljni

Model mirovinske reforme u kojem je otkinuta četvrtina mirovinskog doprinosa i predana na upravljanje (stranim) bankama, Svjetska banka pripremila je devedesetih godina za postkomunističke i posttotalitarne zemlje, a cijena takve casino-ekonomije je tranzicijski trošak od 1,6 posto bruto društvenog proizvoda godišnje. Naravno, cijena su i sramotno niske mirovine, koje su hrvatske starce i starice dovele pri vrh tablice najsiromašnijih starijih osoba u Europskoj uniji. O tome da mirovinski bankari deru administrativne troškove i isplaćuju si visoke bonuse, ministar Čorić ne govori.

Rješenja „krize mirovinskog sustava“ koje, između ostalog, zagovaraju i sindikati, upravo su kreiranje novih radnih mjesta, povećanje plaća i zaposlenosti, te eliminiranje nesigurnog rada (rad na određeno, agencijski rad itd) te rada na crno, a u konačnici ukidanje, tj. zamrzavanje uplate doprinosa u drugi stup i vraćanje sredstava u prvi stup iz kojeg su sredstva oduzeta.

Tražimo hitne

Nakon što je 1. veljače 2017. godine potpisan Sporazum o osnivanju Nacionalnog vijeća za starije osobe i umirovljenike, 17. veljače 2017. godine u dvorani Ministarstva rada i mirovinskog sustava, uz prisutnosti svih članova i njihovih zamjenika, održana je konstituirajuća sjednica. Za predsjednika Nacionalnog vijeća izabran je Ante Gavranović iz Matice umirovljenika Hrvatske, dok je za potpredsjednika izabran Marinko Papuga, pomoćnik ministra rada i mirovinskog sustava. Podsjećamo, Nacionalno vijeće sastavljeno je od 12 predstavnika i to od četiri predstavnika Vlade (ministarstva rada, socijale, financija i zdravstva), šest predstavnika umirovljenika – po troje iz redova Matice umirovljenika Hrvatske i Sindikata umirovljenika Hrvatske, te predstavnika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Nakon izglasavanja izmijenjenog poslovnika, pod točkom program rada, u ime 25 posto građana Hrvatske starijih od 60 godina i umirovljenika, predsjednik Nacionalnog vijeća Ante Gavranović obrazložio je hitne mjere, od strane Sindikata umirovljenika Hrvatske i Matice umirovljenika Hrvatske usuglašene kao hitne za poboljšanje položaja umirovljenika i starijih osoba, populacije koja je zapostavljena i zaboravljena. Predstavnici umirovljenika traže da se do sljedeće sjednice pripreme izračuni troška predloženih mjera.

1. TRAŽIMO HITNO JEDNOKRATNO POVEĆANJE MIROVINA, I TO ZA NAJMANJE:

- Mirovine do 2.000 kn – povećati za 10 posto;
- Mirovine od 2.001 do 3.800 kn – povećati za 7,5 posto;
- Mirovine od 3.801 do 6.000 kn – povećati za 5 posto.

mjere protiv siromašenja umirovljenika!

Od 2008. godine mirovine su porasle ukupno za 6,9 kuna, a neto plaće za 9,4 posto, dok je inflacija u istom razdoblju iznosila 11,5 posto. To je utjecalo na pad relativne vrijednosti mirovine, odnosno da udjel prosječne mirovine u prosječnoj neto plaći u siječnju 2016. godine iznosi 38,95 posto, čime je Hrvatska daleko ispod svih zemalja u okruženju. Taj udjel će nastaviti padati, osobito stoga što se prvim potezima Vlade išlo na povećanje isključivo mirovina viših od 6.200 kuna, a planira se i povećanje za 10 posto svih mirovina po posebnim propisima, viših od 5.000 kn.

Takva neadekvatnost mirovina dovela je do situacije da je 31,9 posto svih građana starijih od 65 godina izloženo riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, po čemu je Hrvatska na 4. mjesto u Europskoj uniji.

2. TRAŽIMO HITNU KOREKCIJU FORMULE USKLAĐIVANJA MIROVINA:

- S postojeće formule po kojoj se mirovine usklađuju za 70 posto povoljnijeg indeksa (rasta plaća ili rasta cijena), na isključivo usklađivanje za 100 posto vrijednosti povoljnijeg indeksa.

Ostavi li se mješovita formula koju su

iznjedrile bivše vlade, unaprijed se predodređuje pad realne vrijednosti mirovina u odnosu na plaće od 30 posto.

3. TRAŽIMO HITNU KOREKCIJU NAČINA OBRAČUNA DODATNOG DOPRINOSA NA MIROVINE ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE:

- Na način da se doprinos obračunava na razliku iznad cenzusa u visini prosječne neto plaće u prethodnoj godini (5.664 kn), a ne na cijelu mirovinu ako prelazi cenzus i za jednu kunu. Očekujemo da se daljnjim izmjenama zakona takav dodatni doprinos ukine u cijelosti.

Velika većina europskih zemalja nema zdravstveni doprinos iz mirovina, a u nekoliko zemalja u kojima postoji, poglavito se odnosi na dugoročno liječenje, i na razini je simboličnog. U Hrvatskoj od 2009. godine postoje dvije stope dodatnog doprinosa, od kojih jednu plaća proračun. K tome, obračun takvog doprinosa na cijelu mirovinu, nije u duhu poreznih reformi.

4. TRAŽIMO HITNU KOREKCIJU NAČINA OBRAČUNA DRUGOG DOHOTKA ZA UMIROVLJENIKE:

- Da se, u duhu načina obračuna poreza na prvi dohodak za umirovljenike, odnosno poreza na mirovine, gdje se porezna stopa umanjuje za 50 posto te iznosi 12 posto, isti način obračuna primjenjuje i za drugi dohodak umirovljenika, tj. za rad po ugovoru o djelu ili autorskom ugovoru.

Postojeća disonanca u obračunu prvog i drugog dohotka za umirovljenike, ima i dodatnu štetu jer starije osobe udaljuje s tržišta rada, što je štetno za zemlju koja ima gotovo najnižu stopu zaposlenosti starijih od 65 godina u EU.

5. TRAŽIMO HITNO BRISANJE OGRANIČENJA PRAVA NA RAD DO POLA RAD-

NOG VREMENA ZA KATEGORIJU PRIJEVREMENIH STAROSNIH UMIROVLJENIKA:

- U svjetlu inicijative da se omogući rad svim umirovljenicima koji to mogu i žele, potrebno je izbrisati pravo na rad bez ustuge mirovine privremenim umirovljenicima.

Postojeće zakonsko ograničenje besmisleno je i u svjetlu podataka da su upravo prijevremeni umirovljenici uplatili više doprinosa i odradili više radnog staža nego li starosni umirovljenici. Potrebno je uvesti i druge fleksibilne oblike rada i radnog odnosa s punim i skraćenim radnim vremenom, privremene i povremene.

6. TRAŽIMO DA SE ŠTO ŽURNIJE UVEDE MINIMALNA MIROVINA:

- Umjesto postojećeg instituta najniže mirovine potrebno je uvesti minimalnu mirovinu, i to u visini 50 posto od minimalne (bruto) plaće u prethodnoj godini, a što bi značilo da u prvom mirovinskom stupu ne bi bila isplaćivana mirovina stečena radom niža od 1.500 kuna.

Minimalna mirovina je u većini europskih zemalja glavna prevencija i brana zaustavljanju siromaštva. K tome, minimalna mirovina je jeftinija od troškova saniranja siromaštva, osobito u Hrvatskoj gdje sadašnja najniža mirovina pokriva samo 44 posto od iznosa nacionalne linije siromaštva za samačko domaćinstvo.

7. TRAŽIMO DA SE ŠTO ŽURNIJE UVEDE TZV. NACIONALNA (SOCIJALNA MIROVINA):

- Za sve osobe starije od 65 godina koje nisu ostvarile pravo na mirovinu, no na način da se u prvoj fazi ugradi socijalni kriterij, a takva naknada za sigurnost u starosti isplaćuje iz proračuna.

Takva „mirovina“ ne može biti viša od minimalne mirovine onih koji su svoje mirovine stekli radom i ispunjavanjem zakonskih uvjeta. Takva socijalna naknada nije u ovisnosti o radu i doprinosima. Prema podacima EU-SILC-a, samo 64 posto stanovnika Hrvatske starijih od 65 godina prima mirovinu, čime smo na EU dnu, te nas čak i Svjetska banka potiče na uvođenje ove naknade.

8. TRAŽIMO DA SE HITNO UVEDE NOVI MODEL OBITELJSKE MIROVINE:

- Na način da se preživjelom partneru na njegovu/njezinu mirovinu dodaje 30, 40 ili 50 posto mirovine preminulog partnera, ovisno o socijalnim kriterijima.

Taj je model osobito bitan zbog rodne neravnopravnosti u mirovinama, jer većina udovica, koje dulje žive, po preminuću partnera ubrzo potonu u siromaštvo.

Kakvu nam mirovinsku kabanicu kroji Vlada?

U prijevremenu mirovinu tek sa 63 godine i s odbitkom od 0,30 posto po mjesecu ranijeg odlaska; ukidanje privremene invalidske mirovine i tjelesnog oštećenja; u obiteljsku mirovinu tek iza 55. godine; ukidanje pune mirovine za dugogodišnje osiguranike...

Piše: Jasna A. Petrović

Ma li Europska unija ovlasti propisivati kakva bi u pojedinoj zemlji trebala biti mirovinska reforma? Ne, dakako da nema. Svatko tko bi ustvrdio drugo, lagao bi, kao što su kod nas nerijetko prikazivale razne vlade i ministarstva, pokrivajući se takvim izlikama za svoje vlastite zakonske izmjene.

Točno je, međutim, da je u kontekstu oporavka od ekonomske krize i razrade strategije Europa 2020, u 2012. godini Europska komisija objavila tzv. Bijelu knjigu pod naslovom "Plan za adekvatne, sigurne i održive mirovine", u kojem je posebno problematizirala održivost mirovinskih sustava. Mnogobrojne europske države i na tragu tog dokumenta su poduzele mirovinske reforme, posljedica kojih su sve niža i manje adekvatna mirovinska primanja. Hrvatska u tome nije bila izuzetak.

Što je u Bijeloj knjizi preporučila Europska komisija? Prvo, vezivanje starosne dobi za odlazak u mirovinu za očekivano trajanje života kao svojevrsni automatizam ili uvođenje dobi za umirovljenje od najmanje 67 godina života.

Drugo, ograničavanje mogućnosti odlaska u prijevremenu starosnu mirovinu te onemogućavanje svih drugih oblika prijevremenog umirovljenja (uključujući i za posebne kategorije osiguranika).

Treće, sugerirala je poticanje zaposlenih na duži radni vijek bonusom u mirovinskoj formuli, a u području radno-pravnih odnosa omogućavanje cjeloživotnog učenja, prilagodbu radnih mjesta, bolje mogućnosti zapošljavanja starijih radnika te druge oblike aktivnog i zdravog starenja.

Zašto u mirovinu sa 67 godina?

Četvrto, ponovno je preporučeno zemljama koje to nisu učinile, da izjednače starosnu dob za odlazak u mirovinu za muškarce i žene.

Peto, preporuča se podržati razvitak dopunskih privatnih sustava štednje za starost (II. i III. mirovinski stup) radi povećanja prihoda u starosti. Treba naglasiti kako EU ni u kom slučaju ne preporuča model drugog mirovinskog stupa, a osobito ne inzistira na obveznoj kapitaliziranoj štednji kakva je uvedena u Hrvatskoj pod punim patronatom banaka.

Što je od toga poduzela Hrvatska? Kukuriku vlada je odradila većinu općih preporuka. Produžena je dob za

umirovljenje na 67 godina, ali s prijelaznim razdobljem do 2031. godine (za žene do 2038.), što su, nakon teške borbe, izborili sindikati. No, činjenica je da prosječna dob u kojoj građani EU počinju primati starosne mirovine iznosi (samo) 59 godina. Koliko god nam pričali novokomponirani ministri mirovinskog sustava, netočno je da je većina članica već uvela obvezni rad do 67. godine, a od novih država članica (post-socijalističkih zemalja) to su uvele samo Češka (od 2041.) i Hrvatska (od 2030.-2038).

Istina, statističke projekcije pokazuju da i najmanje produženje radnog vijeka može pozitivno utjecati na veću održivost sustava i adekvatnost mirovina, te također na povećanu mogućnost konsolidacije sredstava namijenjenih mirovinama, ali je većina zemalja odabrala sebi odgovarajuće prijelazne rokove. Za razliku od Hrvatske, koja svoj poslušnički mentalitet potvrđuje i u tome.

Dosadašnje preporuke Hrvatskoj

Od početka članstva u EU Hrvatska je za područje mirovinskog sustava primila sljedeće Preporuke Vijeća EU:

U 2014. godini – „Do ožujka 2015. donijeti zakonodavstvo za ubrzanje planiranog usklađivanja zakonski određene dobi za umirovljenje između žena i muškaraca te ubrzati planirano povećanje zakonski određene dobi za umirovljenje na 67 godina. Smanjiti mogućnosti za rano umirovljenje. Osigurati provedbu strožih procjena i kontrola invalidskih mirovina te ubrzati integraciju mirovina po posebnim propisima u opći mirovinski sustav.“

Komisija je pohvalila Kukuriku vladu i ministra Mrišća kako je „Hrvatska poduzela mjere namijenjene poboljšanju održivosti i primjerenosti mirovina. Sviđa im se da se zakonski određena dob za umirovljenje povećala sa 65 na 67 godina, a dob za prijevremeno umirovljenje sa 60 godina na 62 godine, ali to što će povećanje stupiti na snagu tek od 2031., nedovoljno je ambiciozno.“?

Komisiju je razočaralo i to što i dalje postoje razne mogućnosti za prijevremeno umirovljenje. S obzirom na raspon izuzetaka, penalima za prijevremeno umirovljenje i bonusima za kasno umirovljenje nedovoljno se potiče rad do zakonski određene dobi za umirovljenje, što negativno utječe na ponudu radne snage i održivost mirovinskog sustava.

Pozdravili su i to što je usvojen Zakon o jedinstvenom tijelu vještačenja kako bi se pomoću jedinstvene procjene invaliditeta ograničio priljev umirovljenika koji primaju invalidsku mirovinu i smanjile prijevare. Zajedno s povećanim brojem inspekcija, time se rješava stvarna potreba, ali učinak na rashode ovisit će o načinu primjene mjera i razini njihove provedbe. Istina, 2011. čak 27 posto svih mirovina su činile invalidske mirovine, što i uz okolnost nedavnog rata, čini previsoku brojku. Sada su smanjene na 20 posto udjela, no još uvijek pri europskom vrhu, a i to smanjenje je samo statističko, jer je broj korisnika invalidske mirovine smanjen samo matematički, na temelju prevođenja invalidskih mirovina u starosne po navršetku dobi za starosnu mirovinu, bez predračuna, što ne proizvodi nikakav fiskalni učinak.

Mirovine su neadekvatne – kaže Europa

Prema „Izvešću o adekvatnosti mirovina za 2015 godinu“ Europske komisije, u Hrvatskoj je u 2013. godini 31,9% korisnika starosne i obiteljske mirovine u dobnoj skupini 65+ (od toga 26,8% muškarci, 35,3% žene) bilo izloženo riziku od siromaštva

i socijalne isključenosti, a istodobno je 16,9% osoba iz iste dobne skupine bilo izloženo ozbiljnom materijalnom siromaštvu.

Također je procijenjeno da je zamjenska neto stopa mirovine u 2013. godini za 40 godina mirovinskog staža i navršenih 65 godine života, kao zamjena za posljednju plaću prije odlaska u mirovinu, utvrđena u visini od 55,5% (muškarci) i 59,7% (žene), dok je procjena da će taj odnos pasti na 40,2% u 2053. godini ako se ne poduzmu mjere poput reforme mirovinskog sustava.

Nadalje, relativna vrijednost hrvatske mirovine (tj. njezin udio u prosječnoj neto plaći), pala je u 2015. godini na 38,22 posto (što je najniža vrijednost od svih zemalja nastalih na području bivše države).

Adekvatnost mirovina će se morati podići, jer Hrvatska mora zaustaviti siromašenje umirovljenika. Preporuka je to i Europske komisije.

Međutim, nije čula, pa je poreznom reformom progresivno podigla mirovine više od 6.200 kuna. Imali su novaca za dodavanje bogatima (najvišim mirovinama čak i više od 3.000 kuna porasta mjesečno!), ali prave se gluhi na prijedloge umirovljeničkih udruga za hitno uvođenje minimalne mirovine, novog modela usklađivanja kojim bi se očuvala realna vrijednost čak i ovako niskih mirovina, novi model obiteljske mirovine... sve ono što bi moglo zaustaviti galop siromaštva starijih osoba.

Održivost mirovinskog sustava upitna?

Radi ocjene održivosti mirovinskog sustava obično se prvo sagledava odnos između osiguranika i umirovljenika, a koji je u Hrvatskoj trenutno 1:1,16, pa je svakome jasno da je taj odnos moguće poboljšati jedino povećanjem broja osiguranika, odnosno novim zapošljavanjem, te donekle i mjerama u mirovinskom sustavu.

Hrvatski je problem vrlo niska stopa zaposlenosti, a ne, kao što se obično reklamira u javnosti – previše umirovljenika. Djelomično je istinita i tvrdnja kako država mora dodavati mirovinskom fondu čak po 17 milijardi kuna godišnje, te da u protivnom mirovine ne bi mogle biti isplaćene.

Svjetski ugledni stručnjaci (nobelovac Stiglitz, Barr), te iskustvo zemalja koje su poput Hrvatske, po nalogu Svjetske banke, uvele trostupanski model mirovinskog sustava, s drugim stupom kapitalizirane individualne štednje, trebali su nam biti dovoljnim upozorenjem kako je riječ o modelu koji je rizičan, preskupo, opasan po državne financije te dijelom i uzrokom prekomjernog deficita.

Naime, kad bi se drugi stup utvrdio odnosno reformirao kao dobrovoljan, što su učinile Poljska, Slovačka, Češka, Slovenija (a potpuno ga je ukinula Mađarska), a prvi javni stup ostao na 20 posto doprinosa, Hrvatska bi odmah izašla iz zone prekomjernog deficita. Ovako se čak četvrtina mirovinskih doprinosa preusmjerava u mirovinske fondove pri četiri inozemne banke, a tih 5 milijardi kuna godišnje banke ponovo posuđuju državi, koja im za to plaća visoke kamate. Tako, eksperiment s drugim stupom, od kojeg profitiraju samo banke, Hrvatsku košta godišnje oko 1,7 posto BDP-a!

Kako će se, naposljetku, prikupiti više u mirovinski fond, kad

se čak 95 posto novozaposlenih zapošljava samo na određeno ili posredstvom agencija? Prekarni radnici su obično prijavljeni na minimalne plaće, pa je evazija plaćanja punih doprinosa u sivoj zoni. No, ova Vlada stimulira svojim mjerama atipične oblike rada, pa time zapravo slabi i javni mirovinski stup.

Povlaštene mirovine na teret države

Nadalje, da je Milanovićeva vlada provela razdvajanje mirovina na posebne i opće na individualnoj razini, teško da bi ih sada Plenkovićeva vlada ovako olako vratila u „mišung“.

Naime, ako država odluči nekoga darivati, dati mu posebne pogodnosti ili povlaštene uvjete za umirovljenje ili pogodovnu mirovinu, onda treba u proračunu osigurati sredstva za plaćanje takvih povlastica, a ne prebaciti ih na teret mirovinskog fonda i leđa siromašnih umirovljenika s medijanom mirovine od 2.040 kuna.

Europska komisija uporno je davala preporuke za reformu cijelog posebnog odnosno povlaštenog mirovinskog sustava, koji predviđa čak 17 grupa korisnika mirovina prema posebnim propisima, a ukupno ih je 178.519 osoba ili 14,5 posto. Njihove mirovine su više od prosječnih općih mirovina, te variraju od 15.700 sudionika NOR-a s prosječno 2.660 kn, preko 72.000 braniteljskih od prosječno 5.076 kn, do 800 mirovina zastupnika, vladinih dužnosnika i akademika s prosječno 8.500 kn.

No, uporno upozoravanje Hrvatske na velikodušnost s mirovinama po posebnim propisima, poslušana je tek na način da su one više od 5.000 kn rezane za 10%, a njihova je indeksacija povezana s rastom BDP-a. Komisija je zaključila stoga kako, „unatoč pokušajima da se smanje rashodi i poveća transparentnost, tempo i opseg konvergencije mirovina po posebnim propisima s općim pravilima sporo napreduju, a opći je napredak i dalje ograničen.“ Što će Komisija reći sada kad je ta ušteda od oko 300 milijuna kuna godišnje ukinuta odlukom Plenkovićeve Vlade, pa će se bogatim povlaštenim umirovljenicima „vraćati oduzeto“, a još i dodati bolji (opći) model usklađivanja?

Očito ova nova vlada čuje samo na jedno uho. I to samo ono što joj se sviđa.

Treba li zabraniti prijevremene mirovine?

Komisija je preporučila još u 2015. godini „destimulirati prijevremeno umirovljenje povećanjem umanjenja za prijevremene mirovine, te poboljšati primjerenost i učinkovitost mirovinskih rashoda postrožavanjem definicije teških i opasnih zanimanja.“ Komisija kaže kako je hrvatski mirovinski sustav opterećen velikim brojem prijevremenih umirovljenika, pretjerano povoljnim sustavom prijevremenog umirovljenja za određena zanimanja te nizom mirovinskih programa prema posebnim propisima.

Tvrde kako je rano napuštanje tržišta rada olakšano zbog relativno niskog umanjenja za prijevremenu mirovinu, koje za određena zanimanja niti ne postoji. Razlika između najniže dobi za prijevremeno umirovljenje i propisane dobi za umirovljenje relativno je visoka u odnosu na prosjek EU-a, koji iznosi nešto manje od tri godine. Osim toga sustav je vrlo fragmentiran, čime se opterećuje isplata mirovina prema općim propisima. Zbog toga je omjer mirovine i plaće unutar mirovinskog sustava niži nego u većini država članica unatoč usporedivim rashodima.“

Osnovana radna skupina za reviziju opasnih i za zdravlje štetnih poslova i zakonodavstva koje osobama koje obavljaju takve poslove omogućuje raniji odlazak u mirovinu te slijede prijedlozi za izmjenu postojećih propisa, djelomično u sklopu mirovinskog sustava a djelomično u sklopu radnog zakonodavstva, kako bi se modernizacijom vrsta takvih po-

slova produžio radni vijek izvršitelja. Dakako da je to potrebno.

No, teško da je potrebno povećavati dob za prijevremeno umirovljenje, jer s obzirom na vrlo nisku stopu zaposlenosti starijih osoba u zemlji, među najnižima u Europi, te zbog činjenice da većina zaposlenih ne odlazi u mirovinu dobrovoljno, već ih na to upućuju poslodavci ili im firme idu u stečaj, prethodno treba dobro analizirati koje bi posljedice uslijedile. Ako će se samo administrativno preseliti s posla na burzu, od toga baš nikakve koristi.

Komisija pak to čita drukčije: prijevremeno je umirovljenje razlog niske aktivnosti na tržištu rada, jer da ostanu raditi dulje, onda bi stopa aktivnosti porasla. Hajde, pročitajte ovo još jednom. Apsolutna pomiješanost uzroka i posljedica!

POGLED U KRISTALNU KUGLU

Što će predložiti Vlada?

Stručnjaci Sindikata umirovljenika Hrvatske pogledali su u staklenu kuglu. Komisija je preporučila, a Vlada će odlučiti da uvede sljedeće mjere:

1. ubrzanje prijelaznog razdoblja za izjednačavanje uvjeta starosne dobi za žene sa starosnom dobi za muškarce – mogućnosti za prijelazno razdoblje za žene, ali npr. za one koje imaju navršenih 60 godina ili više ubrzanje bi trebalo povećati s 3 na 4 mjeseca godišnje, a prijelazno razdoblje za generacije mlađe od 60 godina života ubrzavati za po 6 mjeseci godišnje,

2. ubrzanje prijelaznog razdoblja za povećanje dobi za muškarce i žene na 67 godina u prijelaznom razdoblju (po 3 mjeseca godišnje ali s ranijim početkom prijelaznog razdoblja), pa bi tako već od 2031. radili do 67. godine života.

3. smanjivanje mogućnosti odlaska u prijevremenu starosnu mirovinu:

- uvođenjem jedinstvene stope umanjivanja za prijevremene starosne mirovine i istodobno jedinstvene stope povećanja za odgođene mirovine i ukidanje svih vrsta starosne mirovine koju je moguće ostvariti bez umanjivanja; neovisno o godinama radnog staža, umanjivanje bi iznosilo 0,30% (?) za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije propisane dobi za starosno umirovljenje.

- skraćivanjem razdoblja prijevremenog odlaska u starosnu mirovinu s 5 na 3 godine u prijelaznom razdoblju, a također skraćivanjem razdoblja odgađanja odlaska u punu starosnu mirovinu s 5 na 3 godine, pa bi tako sa svim tim ubrzanjima u prijevremenu 2031. godine mogao osiguraničar/ca s 35 godina staža i 64 godine života. Jasno je da će se predložiti i ukidanje mirovine za dugogodišnjeg osiguraničara (41 godina staža i 60 godina života), kao i umirovljenje za slučaj stečaja. Ukida se također prijevremena invalidska mirovina, a i tjelesno oštećenje bi moglo biti maknuto iz ZOMO. Promjena očekuje i obiteljske mirovine, jer bi je udova ili udovac mogli dobiti tek iza 55. godine života.

4. reforma posebnog sustava koji uređuje uvjete za odlazak u mirovinu osoba koje obavljaju poslove na kojima se staž računa s povećanim trajanjem (teški, za zdravlje štetni i opasni poslovi).

5. manja reforma nekih posebnih kategorija osiguraničara (vojska, policija, balerine, i sl.); svih posebnih kategorija osim branitelja, koji ne bi niti trebali biti na listi s drugim posebnim skupinama.

DRŽAVNE BIROKRATSKE ZAVRZLAME

Izbrisani umirovljenici

Tisuće izbezumljenih umirovljenika su trčali od banke do Fine, od Fine do HZMO-a, plakali, molili...

Mnogi naši umirovljenici 1. ožujka ove godine umjesto mirovine, poljubili su šaltere. Hrvatskoj poštanskoj banci, jedinjoj preostaloj u domaćem vlasništvu, koja posluje s visokom dobiti, proradio je pojačani apetit za profitom i odlučili su se namiriti od sitnih štediša koji, zamislite, koriste njihove račune i tamo stvaraju dugove. Da, točno ste čuli, nije riječ samo o onima koji su negdje neodgovorno trošili, pa sad imaju ovrhe na računima, već ima i takvih kojima se zbog „držanja zaštićenog računa“ za svaki slučaj, nagomilali bankovni nameti (10 kuna na mjesec). Tako je uvaženi bankar Tomislav Vuić (mjesečna plaća 86.000 bruto) donio odluku kako će sve te sitne dugove za oko 3.000 clijenata prodati agenciji za otkup dugovanja B2 Kapitalu za petinu vrijednosti, a onda te suviše i prazne račune zatvoriti.

Kako htio, tako i učinio, valjda očekujući i bonus za takav poslovni potez. Tisuće izbezumljenih umirovljenika su trčali od banke do Fine, od Fine do HZMO-a, plakali, molili, a gospoda iz banke su bila uvjerena kako su ispravno postupili. Ta ti sitni štediši ni ne zaslužuju išta drugo nego da ih se izbriše, jer su im sva primanja tu negdje oko jadnih tisuću kuna, i to na dva računa.

Kaže HPB da su oni uredno poslali tjedan dana ranije obavijest korisnicima kako su im prodali dugovanja. Samo ih ovi nisu dobro shvatili. Jer tko bi bio tako maštovit i razumio da će mu banka prodati drugom (a zašto ne njemu samome?) njegov dug. I zatvoriti račun. I zaključati život.

Kako ovršeni umirovljenici više nisu imali dva računa, jedan redovni za ovršavanje i drugi zaštićeni na koji bi im se preusmjerilo pola od dvije trećine mirovine, Fina je ustvrdila kako im ne može uplatiti mirovine, već da moraju otvoriti nove račune. Lako onima koji još hodaju, a što s teže pokretnima, udaljenima od pošta i banaka, tko će njima, i od čega, kupiti nužni lijek, kruh i mlijeko, platiti dug za struju?

Negdje polovicom ožujka iznevijerani umirovljenici dobit će napokon svoje mirovine, koje HZMO u pravilu isplaćuje tek 12. u mjesecu, no bila je to i pouka drugim bankama da ne ponove takvu glupost s prodajom sitnih dugova i zatvaranjem računa.

No, završava li tu priča? Naime, od kraja veljače je počela elektronička razmjena podataka Fine i HZMO-a, pa HZMO više ne može isplaćivati mirovine korisnicima za koje nije primio od Fine brojeve pasivnih tekućih računa. Sad i HZMO traži od umirovljenika da u Fini prijave novu vrstu primanja, jer neće nigdje moći primati isplate na zaštićeni račun.

Šokiraju nas ove državne birokratske zavrzlamе upravo stoga što je na nedavnom Upravnom vijeću HZMO-a predstavnica zaposlenih upozorila na moguće tehničke i informatičke probleme pri isplati mirovina, no za to je dobila po nosu. A sada ona i drugi djelatnici HZMO-a moraju ručno preusmjeravati mirovine, pa kad stignu...

Dok oni s vrha ljestvice glume da se to njih ne tiče.

Piše: **Ana Kuzmanić**

U prošlom broju pisali smo o tome kako je umirovljenicima, pa i onima koji imaju zdravstvenih poteškoća, a koji su umirovljeni nakon 1. siječnja 2014. godine, onemogućeno primanje mirovine putem pošte te kako je nejasno u čiju domenu to pitanje spada - područje odgovornosti Hrvatske pošte ili Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Još jednom smo odlučili provjeriti kako bilo koji umirovljenik može ostvariti isplatu mirovine putem pošte. Trenutno, prema podacima HZMO-a za veljaču ove godine, takvu mogućnost koristi 113.397 umirovljenika, manje od deset posto svih umirovljenih. Daleko je više onih koji su manje mobilni ili su im banke nedostupne. Kako će oni do mirovine?

Tko je nadležan?

Podsjećamo da je prema članku 96. Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014., isplata mirovina i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja umirovljenima nakon tog datuma moguća isključivo putem banaka. Mirovine putem pošte primaju samo korisnici koji su ih tako primali i prije 1. siječnja 2014. Na stranicama HZMO-a stoji kako korisnici koji bi iz posebnih razloga nakon 1. siječnja 2014. htjeli isplatu na adresu, mogu u najbližem uredu Hrvatske pošte ili pozivom na info telefon 072 303 304 provjeriti mogućnost isplate mirovine putem pošte, ali nakon objave našeg teksta, informacije su se promijenile.

Hrvatska pošta ili banka, nije isto

Kako smo i najavili u prošlom broju, predstavnica SUH-a je na sjednici Upravnog vijeća HZMO-a od 24. veljače zatražila raspravu o navedenom pitanju, na što je pomoćnik ravnatelja HZMO-a za informatiku Luka Ljubičić rekao kako su neistiniti navodi iz Glasa umirovljenika da ne postoji mogućnost dostave mirovine putem pošte. Iako smo više puta provjerili informacije kod Hrvatske pošte i HZMO-a, tek tada na sjednici saznajemo kako je dostava mirovine putem pošte u domeni - Hrvatske poštanske banke.

Iz odgovora koji smo pismeno dobili od Ljubičića nakon sjednice, korisnici koji žele isplatu mirovinskih primanja u gotovini na adresu trebaju u Hrvatskoj poštanskoj banci otvoriti račun (i o tome dostaviti obavijest nadležnoj

službi u HZMO-u), a potom u najbližem poštanskom uredu ili pozivom na info broj Hrvatske pošte zatražiti uslugu „BANKOMAT NA DOMU“. Mjesečni iznos naknade za takvu uslugu iznosi 10 kuna plus jedan posto iznosa mirovine.

Bankomat na domu, tuga u novčaniku

S obzirom na to da nam je takva informacija bila novina, opet smo zatražili informacije od Hrvatske pošte od koje smo dobili idući odgovor: „Sve informacije o načinu isplata mirovina možete pronaći na stranicama HZMO-a, a takvu uslugu isplate mirovine na adresu u gotovini može ugovoriti onaj koji šalje mirovine“, stoji u prvom odgovoru Hrvatske pošte, a to bi onda bio samo HZMO. Nakon što smo ih upozorili kako iz HZMO-a tvrde da je ugovaranje usluge u domeni Hrvatske pošte dobili smo informaciju kako korisnik može u poštanskom uredu otvoriti tekući račun u HPB-u i aktivirati uslugu „Bankomat na domu“. Dakle, krug je zatvoren i istina je poznata. No, je li ona doista zakonita?

Rezervirano za HPB

Kako bismo provjerili nude li i druge banke uslugu isplate mirovine na kućnu adresu putem pošte ili na drugi način, poslali smo upite Zagrebačkoj banci, Raiffeisen te Erste banci. Svi su nam odgovorili kako nemaju tu mogućnost, iako svaka banka ima posebni paket za umirovljenike koji sadrži pogodnosti poput internet bankarstva, nižih naknada za održavanje računa i slično.

Iz svega proizlazi da isključivo Hrvatska poštanska banka nudi uslugu primanja mirovina na kuću adresu, što znači ako umirovljenik želi primati mirovinu putem pošte, mora postati korisnik Hrvatske poštanske banke, čiji su dioničari ujedno i Hrvatska pošta i HZMO. Očitovanje o tome da HPB prak-

tički ima monopol nad uslugom primanja mirovine putem pošte zatražili smo od Hrvatske narodne banke, ali iz njihovog odgovora ne možemo izdvojiti ništa relevantno što se odnosi na temu, s obzirom na to da se u odgovoru isključivo citira Zakon o mirovinskom osiguranju. Hrvatska narodna banka se, dakle, nije htjela očitovati na očito pogodovanje samo jednoj banci, ali apsolutno podržavaju isplatu mirovina putem tekućih računa jer se „tako može očekivati smanjenje broja korisnika mirovina koji ju primaju u gotovini“.

I sam pomoćnik Ljubičić je na sjednici Upravnog vijeća uporno ponavljao kako je isplata mirovina putem pošte puno već problem, jer se time omogućava ovršenim umirovljenicima da izbjegnju plaćanje ovrha.

Šteta ili ušteda?

Problem je, kako se ispostavilo, u ovrhama, što nam nije bilo ni na kraj pameti kada smo pokrenuli pitanje isplate mirovine. Naime, ako osobe primaju mirovinu u gotovini na kućnu adresu, država ih može ovršiti samo sudskim putem umjesto klasičnog „sjedanja na račun“. Ne želeći ulaziti u sasvim drugu tematiku, jer je cilj inicijative o ponovnoj mogućnosti primanja mirovine putem pošte - pomaganje potrebitima - invalidima, nepokretnima, bolesnima, a ne promoviranja prijevara.

Dapače, SUH ovo zagovara upravo zato kako bi se izbjegle brojne zloupotrebe starijih osoba, pošto one nepokretne moraju davati punomoć drugim osobama, a to često vodi k prijevarama. No, čini se da je tadašnjem Ministarstvu rada i mirovinskog sustava najvažnije bilo uvesti uštedu, a ne promisliti kakve će štete izazvati po one najranjivije.

Danas imamo informatički sustav HZMO-a u kojemu su korisnici brojke i kockice, a ne osobe. Pa tako mirovinu putem pošte ne može primati nedavno umirovljeni slabije pokretni suprug, čija supruga već od prije prima mirovinu poštom. Ne može ju primati poštom niti nepokretna udovica koja je svoju mirovinu do sada primala iz ruku poštara, jer je prešla na obiteljsku i sada ju moraju rođaci odvoziti do banke. Ludio birokracije!

Kako je upravo Kukuriku ministar zbog uštede neoprezno i neodgovorno promijenio zakon na način da je praktički ukinuo isplatu mirovine poštom, očekujemo da će nova ekipa u HZMO-u i resornom ministarstvu pokazati socijalnu osjetljivost i takvu situaciju i popraviti.

Ustege u brojkama

Prema podacima Fine, zadnjeg dana 2016. u blokadi je bilo 327.176 građana, a njihov je dug iznosio 41,16 milijardi kuna. Tri godine ranije, krajem 2013. godine, blokirane je račune imalo 299.795 građana, dakle 27.381 manje nego krajem prošle

godine, a njihova su ukupna dugovanja iznosila 23,82 milijarde kuna i bila su 17,34 milijarde kuna manja nego na kraju prošle godine.

Podaci Fine pokazuju i da se više od polovice ukupnog duga građana s kraja prošle godine, 50,09 posto ili 23,6 milijarde kuna, odnosi na nepodmirene obveze prema bankama,

kreditnim unijama, štedno-kreditnim zadrugama i štedionicama.

Ako se sagledaju podaci o ustegama obračunatima od mirovinskih primanja za 2014. te prosinac 2016., riječ je o povećanju za 35.722 osobe, točnije povećanju od 3.641.892,03 kuna. Od broja ustega, pad bilježe ovrhe kojih je krajem 2016. godine bilo 29.505, odnosno 4671 ovrha manje, ali s većim dugom u iznosu od 36.581.126,40 kuna.

@ vijesti

Hrvatska zajednica županija o decentralizaciji ustanova socijalne skrbi s ministricom Murganić

O decentralizaciji ustanova socijalne skrbi, razvoju modela socijalnog ugovaranja cijena socijalne skrbi, formiranju nove radne skupine te izmjenama i dopunama Pravilnika o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga, razgovarali su 8. veljače 2017. godine predstavnici Hrvatske zajednice županija s ministricom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Nadom Murganić.

U ime Hrvatske zajednice županija, koja je uključena u sve važne programe, radne skupine i odbore koji se bave pitanjima koja utječu na razvoj regionalne samouprave sastanak je otvorio Goran Pauk, župan Šibensko-kninske županije, napominjući kako se nada nastavku dosadašnje dobre prakse. Pozdravljajući sve prisutne ministrica Murganić naglasila je kako svrha sastanka sagledavanje tema iz različitih perspektiva koje će se postepeno otvarati kako s pojedinačnim predstavnicima županija tako i skupno,

prikupljanje prijedloga županija u zajedničkom nastojanju decentralizacije ustanova i sredstava te njihovo uključivanje u radnu skupinu i rasprave o tezama pri izradi novog Zakona o socijalnoj skrbi kao i redefiniiranje djelatnosti i ovlasti županijskih službi na regionalnom području.

Okupljeni su se složili da su ovakvi radni sastanci korisni za sve uključene strane jer otvaraju nova pitanja i ukazuju na potencijalne probleme pa tako i pridonose razvoju modaliteta njihovog uspješnog rješavanja.

Predstavljen Vodič za starije osobe Koprivničko-križevačke županije

U koprivničkom Domu za starije i nemoćne osobe, 16. veljače 2017. godine, predstavljen je Vodič za starije osobe Koprivničko-križevačke županije u kojem su navedene ustanove i pružatelji socijalnih usluga, informacije o zdravstvenoj zaštiti i mirovinskom osiguranju. Također, jedno poglavlje je posebno posvećeno pravnim savjetima oko oporuka, ugovora o doživotnom i do-smrtnom uzdržavanju, o čemu starijim osobama često nedostaje informacija.

„Radi se o trećem, ažuriranom i moderniziranom vodiču, nadopunjenom novim podacima. On sadrži sve informacije važne za starije osobe te o ustanovama i udrugama koje djeluju na području županije bitne za tu populaciju“, informirala je prisutne Valentina Čadavec, predsjednica Kluba Mariška.

„Vodič sadrži za njih relevantne informacije, jer smo kroz rad uvidjeli da one počesto ne znaju kome se obratiti i kamo se uputiti za neku informaciju.

Kroz posebne odlomke smo kategorizirali ustanove i pružatelje socijalnih usluga, zdravstvene zaštite, mirovinskog osiguranja“, objasnila je Čadavec. Nadodala je kako je glavna aktivnost projekta uspostavljanje savjetovališta za starije osobe gdje mogu dobiti psihosocijalnu podršku i informacije o svojim pravima, a uz to, u sklopu projekta omogućen je besplatan prijevoz za tridesetak starijih osoba s područja Koprivnice i okolnih mjesta, a koji žive sami i slabijeg su materijalnog statusa.

Savjetovalište je otvoreno za sve starije osobe, a ne samo za korisnike doma, te se već dosad pojedinim starijim osobama uspjelo i konkretno pomoći.

ZAPAMTITE: Naknada za troškove stanovanja

• Što se smatra troškovima stanovanja?

Troškovi stanovanja odnose se na najamninu, komunalne naknade, električnu energiju, plin, grijanje, vodu, odvodnju i druge troškove stanovanja u skladu s posebnim propisima.

• Kome se priznaje pravo na naknadu za troškove stanovanja?

Pravo na naknadu za troškove stanovanja priznaje se korisniku zajamčene minimalne naknade, obitelji ili samcu.

• Gdje se može ostvariti pravo na naknadu za troškove stanovanja i u kojem iznosu?

Pravo na naknadu za troškove stanovanja priznaje jedinica lokalne samouprave do iznosa polovice iznosa zajamčene minimalne naknade priznate samcu ili kućanstvu. Pravo na naknadu za troškove stanovanja jedinica lokalne samouprave može odobriti i do iznosa zajamčene minimalne naknade kada se po mišljenju centra za socijalnu skrb samo na taj način može izbjeći odvajanje djece od roditelja.

• Na koji način se isplaćuje naknada za troškove stanovanja?

Naknada za troškove stanovanja može se odobriti u novcu izravno korisniku ili na način da jedinica lokalne samouprave djelomično ili u cijelosti plati račun izravno ovlaštenoj pravnoj ili fizičkoj osobi koja je izvršila uslugu.

• Dokumenti koji se obvezno prilažu pri podnošenju zahtjeva za priznavanje prava na naknadu za troškove stanovanja:

1. Rješenje centra za socijalnu skrb o priznavanju prava na zajamčenu minimalnu naknadu;

2. Osobna iskaznica samca, odnosno punoljetnog člana kućanstva i maloljetnika koji ju ima;

3. Rodni list maloljetnog člana kućanstva koji nema osobnu iskaznicu;

4. Dokaz o pravnom temelju korištenja nekretnine : Zemljišno-knjižni izvadak za vlasnika/suvlasnika , ugovor o najmu stana i zemljišno-knjižni izvadak najmodavca ukoliko je najmodavac fizička osoba ili izjava vlasnika nekretnine kojom dozvoljava samcu/kućanstvu korištenje svoje nekretnine i dokaz o vlasništvu nekretnine davatelja izjave;

5. Potvrda/uvjerenje o redovitom školovanju za djecu ukoliko podnositelj zahtjeva želi podnijeti zahtjev za priznavanje prava na besplatni topli obrok učenika u osnovnoj školi/ pravo na besplatan prijevoz učenika srednje škole i studenata;

6. Za osobe pod skrbništvom i osobe lišene poslove sposobnosti- rješenje nadležnog suda kojim se osoba lišava poslovne sposobnosti i rješenje centra za socijalnu skrb o skrbništvu.

Za sva dodatna pitanja i više informacija o čitavom procesu priznavanja naknade za troškove stanovanja obratite se nadležnom gradskom uredu za socijalnu zaštitu ili nadležnom centru za socijalnu skrb.

Otvaramo raspravu SUBVENCIJA SMJEŠTAJA U PRIVATNOM DOMU? Da, zašto ne...

S 19 posto osoba starijih od 65 godina Hrvatska je jedna od deset najstarijih nacija u svijetu. Pretendenata na mjesto u domovima za starije i nemoćne sve je više. Doduše, statistika kaže kako je u domovima oko 11 tisuća ljudi, ni dva posto starije populacije, koje je oko 700 tisuća. Ništa čudno, ali ne samo zato što je domova premalo. Naime, cijene su u državnim, županijskim i gradskim domovima između 1.800 i 4.500 kuna (razliku do ekonomske cijene pokriva državni proračun), u privatnima su gdjekad i dvostruko više. Dok se za mjesto u javnim domovima ponegdje čeka do sedam godina, privatni u pravilu uvijek imaju mjesto više.

Bi li država mogla/trebala sufinancirati privatne staračke domove? Mnogi drže da bi to itekako bilo potrebno i korisno, osobito stoga što je evidentan smještajni manjak. Primjerice, Grad Križevci i Koprivničko-križevačka županija najavili su da će zajedno subvencionirati smještaj starijih i nemoćnih osoba u tri privatne ustanove socijalne skrbi za starije i nemoćne osobe. Nastavit ćemo raspravu uz pomoć čitatelja: treba li subvencija biti pravo „kreveta“ ili osobe?

KAKO DO PRAVA – PITAJTE NAS!

Pitanje: Imaju li pravo na doplatu i invalidninu osobe koje su smještene u privatne domove i same plaćaju smještaj? (Z.B., Sinj)

Odgovor: Pravo na doplatu za pomoć i njegu nemaju osobe koje imaju osiguran smještaj odnosno organizirano stanovanje u ustanovi socijalne skrbi i kod drugih pružatelja socijalnih usluga, u zdravstvenoj ili u drugoj ustanovi. Također, pravo nemaju ni one osobe kojima je priznata usluga smještaja ili organiziranog stanovanja sukladno odredbama Zakona o socijalnoj skrbi ili drugim propisima (uključujući i osobe kojima je osigurano sve što obuhvaća smještaj ili organizirano stanovanje, neovisno o tome da li je to ugovoreno privatnim putem, ili se nalaze u zdravstvenoj (na liječenju) ili drugoj ustanovi).

Pozivamo čitatelje da nam pišu ako imaju pitanja vezano za socijalna prava i usluge, kako ih ostvariti ili kome se obratiti te ćemo im odgovoriti uz pomoć naših stručnjaka iz savjetovališta.

Kako do dostojanstva - vodič za socijalna prava za starije osobe financiran je od strane Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, a za sadržaj je odgovoran isključivo Sindikat umirovljenika Hrvatske.

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U OŽUJKU 2017.

Iz sadržaja:

- Ostvarivanje prava na ortopedska i druga pomagala
- HZZO SMS-om podsjeća na termin narudžbe
- Zdravstvena zaštita predškolske djece
- Međunarodni dan rijetkih bolesti

NOVOSTI

U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Ostvarivanje prava na ortopedska i druga pomagala na teret sredstava HZZO-a

Ostvarivanje prava osiguranih osoba na ortopedska i druga pomagala, jedno je od prava koje se ostvaruje u okviru prava za zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja utvrđenog Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, broj 80/13. i 137/13.).

Pravilnikom o ortopedskim i drugim pomagalima i Popisom pomagala koji je njegov sastavni dio, detaljnije je uređen standard prava, uvjeti i način ostvarivanja prava od strane osiguranih osoba HZZO-a.

Sukladno Pravilniku, osigurana osoba ostvaruje pravo na pomagala koja su utvrđena Popisom pomagala na osnovi medicinske indikacije utvrđene za svako pojedino pomagalo i odgovarajuće medicinske dokumentacije kojom se dokazuju te indikacije.

Pomagala propisuje nadležni doktor, u pravilu, u količini i za razdoblje utvrđeno u Popisu pomagala.

Na Popisu pomagala nalaze se pomagala iz skupina: proteze za ruke, proteze za noge, ortoze, ortoproteze i elektroničke uređaje, ortopedske cipele, pomagala za kretanje, antidekubitalna pomagala, pomagala kod šećerne bolesti, pomagala za probavni sustav i stoma pomagala, pomagala za urogenitalni sustav, obloge za rane, pomagala za disanje, materijal za hemodijalizu i pritonejsku dijalizu kod kuće, očna i tiftotehnička pomagala, slušna i surdotehnička pomagala, pomagala za govor i druga pomagala.

Kako bi se pojednostavnio i ubrzao postupak ostvarivanja prava osiguranih osoba na medicinska pomagala, HZZO je omogućio izabranom doktoru propisivanje pomagala koja se koriste kod praćenja šećerne bolesti te pelene, anatomske uloške, zaštitne podmetače za krevet, stoma pomagala i obloge za rane.

Navedeni postupak ne zahtijeva dodatni od-

lazak liječniku u bolničku zdravstvenu ustanovu, već se temelji na poznavanju, neposrednom kontaktu i izravnoj komunikaciji izabranog doktora i njegovog pacijenta.

Osigurane osobe HZZO-a ostvaruju visoka prava na ortopedska pomagala i to obzirom na njihovu količinu i na kvalitetu, a ista vrlo često nadilaze i prava u usporednim zemljama Europske unije. Kako bismo potkrijepili izrečeno, u nastavku ćemo istaknuti nekoliko pozitivnih primjera.

Šećerna bolest

Šećerna bolest jedan je od najznačajnijih javnozdravstvenih problema, s uzlaznim trendom u broju oboljelih tijekom posljednjih desetljeća. Prema navodima International Diabetes Federation (IDF) danas u svijetu živi oko 415 milijuna osoba oboljelih od šećerne bolesti, a prema podacima registra CroDiab, u Republici Hrvatskoj je 2015. godine bilo registrirano više od 260.000 odraslih osoba sa šećernom bolešću. Zabrinjavajuće je osobito što se procjenjuje da i do 40 % bolesnika nije otkriveno te je ukupan broj oboljelih vjerojatno i veći od 400.000. Najčešći oblik bolesti je tip 2 dijabetesa od kojeg boluje 90-92 % osoba sa šećernom bolešću, a za što krivca možemo tražiti u „modernom“ sjedilačkom načinu života i s njim povezanoj pandemiji debljine. Šećerna bolest vodeći je uzrok nastanka krvožilnih bolesti, bolesti bubrega, sljepoće i amputacije udova.

Nastavno na navedene činjenice, treba istaknuti kako HZZO nastoji pratiti aktualnu situaciju vezanu uz šećernu bolest te osiguranim osobama oboljelim od iste omogućiti kvalitetnu zdravstvenu zaštitu s ciljem unapređenja i očuvanja zdravlja.

Osigurane osobe HZZO-a imaju mogućnost ostvarivanja prava na pomagala za šećernu bolest, u nekoliko kategorija:

1. Inzulinski injektor za davanje inzulina odobrava se 1 komada na rok uporabe od 3 godine, no ukoliko osigurana osoba prima više puta dnevno inzulini različitih formulacija, mogu joj se

odobriti dva uređaja za davanje inzulina različitim formulacijama.

2. Igle za injektor za terapiju šećerne bolesti- Osigurane osobe na jednoj dnevnoj dozi inzulina ili drugoj subkutanoj terapiji za šećernu bolest ostvaruju pravo na 100 komada za 3 mjeseca. Osigurane osobe koje su na dvije dnevne doze inzulina ili na drugoj subkutanoj terapiji za šećernu bolest ostvaruju pravo na 200 komada za 3 mjeseca, a osigurane osobe na tri ili više dnevnih doza inzulina ili drugoj subkutanoj terapiji za šećernu bolest ostvaruju pravo na najviše 300 komada za 3 mjeseca.

Iz navedenog proizlazi da osigurane osobe HZZO-a ostvaruju pravo i na do 1200 komada igala godišnje, što je značajno više nego u npr. Slovačkoj gdje osigurane osobe ostvaruju pravo na do 300 komada igala godišnje. U nekim zemalja EU kao što su Latvija, Litva, Bugarska osigurane osobe uopće ne ostvaruju pravo na igle o trošku obveznog zdravstvenog osiguranja, dok u Poljskoj i Estoniji same obavezno moraju snositi dio troška za njih. Zanimljivo je napomenuti da i značajno bogatija zemlja kao što je Belgija osiguranim osobama ne snosi trošak za igle u sklopu obveznog zdravstvenog osiguranja.

3. Set za brzo očitavanje količine šećera u krvodobrava se 1 set na rok uporabe od 5 godina. Valja napomenuti kako se o trošak HZZO-a mogu dobiti najsuvremeniji uređaji za očitavanje šećera u krvi, usklađeni sa svim najnovijim zahtjevima i propisima glede standarda i kvalitete istih te tehničkih dostignuća (mogućnost bežičnog povezivanja i prijenosa podataka). Na Popisu pomagala HZZO-a uvršten je i uređaj za brzo očitavanje količine glukoze u krvi za slijepe osobe, s govornim modulom.

4. Dijagnostičke trakice za kontrolu ketona i glukoze u urinu odobravaju se osiguranim osobama koje koriste inzulini, kao mogućnost dodatne kontrole i boljeg praćenja bolesti u količini od 50 komada, za osobe starije od 18 godina.

5. Dijagnostičke trakice za mjerenje glukoze u krvi uređajem - osigurane osobe koje šećernu bolest liječe tabletama ostvaruju pravo na 50 komada za 6 mjeseci, osigurane osobe koje primaju inzulini jednom dnevno ili su na drugoj subkutanoj terapiji za šećernu bolest ostvaruju pravo na 90 komada za 3 mjeseca, osigurane osobe koje primaju inzulini 2 puta dnevno ostvaruju pravo na 180 komada za 3 mjeseca, osigurane osobe koje primaju inzulini 3 puta dnevno ostvaruju pravo na 275 komada za 3 mjeseca, osigurane osobe koje primaju inzulini više od 3 puta dnevno ostvaruju pravo na najviše 375 komada za 3 mjeseca. Osigurane osobe ostvaruju pravo na pomagalo isključivo uz predočenje dnevnika ili softvera samokontrole.

Ako pak promatramo osigurane osobe koje liječe šećernu bolest samo tabletama, prava osiguranih osoba HZZO-a veća su nego ona u usporednim zemljama EU. U Slovačkoj, Mađarskoj, Malti i Bugarskoj takve osigurane osobe uopće ne ostvaruju pravo na trakice za određivanje šećera u krvi.

6. Lancete za vađenje krvi iz prsta za kontrolu glukoze u krvi - odobravane količine za lancete jednake su onima za dijagnostičke trakice za mjerenje glukoze u krvi uređajem tj. do 1500 komada godišnje za ostale osigurane osobe na inzulini.

Usporedno u Češkoj osigurane osobe ostvaruju pravo na do 100 komada lanceta godišnje, a u Slovačkoj do 200 lanceta godišnje. U nekim zemalja EU npr. Latvija, Litva, Bugarska osigurane osobe uopće ne ostvaruju pravo na lancete o trošku obveznog zdravstvenog osiguranja.

U mnogim zemljama EU često osigurane osobe moraju same snositi dio troškova za pomagala kod šećerne bolesti, ukoliko ne žele koristiti pomagalo koje je cjenovno najpovoljnije, dok HZZO svim osiguranim osobama omogućava dostupnost visoko kvalitetnih pomagala trenutno dostupnih na svjetskom tržištu.

Pomagala kod inkontinencije

Inkontinencija, odnosno, nevoljno ispuštanje mokraće i stolice, jedan je od najučestalijih problema s kojima se suočavaju osobe starije životne dobi. Osiguranoj osobi smanjuje kvalitetu života jer je neugodna i zbunjujuća te ju isključuje iz društva zbog osjećaja srama i neugode.

Osigurane osobe HZZO-a imaju mogućnost ostvarivanja prava na pomagala za urogenitalni sustav, koja propisuje izabrani doktor, a za indikacije:

1. zbog prirodne mane i/ili bolesti urogenitalnog ili probavnog sustava, a posljedica je trajna inkontinencija urina i/ili stolice

2. zbog bolesti i/ili ozljeda živčanog sustava, a posljedica je trajna inkontinencija urina i/ili stolice

3. zbog smetnje svijesti prema »Glasgow coma scale« od 0 do 8

4. zbog mentalne retardacije osoba starijih od 3 godine, a posljedica je inkontinencija urina i/ili stolice.

Najčešće korištena pomagala za inkontinenciju, koja se nalaze na Popisu pomagala Zavoda su:

-„Pelene“ (1. Pelene u spoju s gaćicama niskoupijajuće; 2. Pelene u spoju s gaćicama, visokoupijajuće; 3. Pelene u spoju s gaćicama za noć, visokoupijajuće, ekstravelike).

Ovisno o vrsti i dijagnozi, pelene se odobravaju u različitoj količini, propisanoj Pravilnikom HZZO-a, za razdoblje od 3 mjeseca. Napominjemo da je prilikom ostvarivanja prava na pelene moguće realizirati pomagalo na jedan od načina:

- samo jedna vrsta pelena (pelene pod rednim brojem 1,2,3), kombinacija dvije vrste pelena (1,2) ili kombinacija pelena i anatomskih uložaka (1,2,3) do maksimalne dozvoljene količine.

-„Anatomski ulošci“ odobravaju se osiguranim osobama s indikacijom:„Kod inkontinencije osiguranih osoba starijih od 7 godina. Osigurana osoba ostvaruje pravo ili samo na anatomske uloške do 275 komada ili u kombinaciji s pelenama na način kako je utvrđeno Pravilnikom Zavoda“. Odobravaju se za razdoblje od 3 mjeseca.

-„Gaćice mrežaste elastične“ odobravaju se osiguranim osobama u količini do 10 komada za razdoblje od 3 mjeseca.

-„ Zaštitni podmetač za krevet za jednokratnu uporabu“ odobravaju se osiguranim osobama s indikacijom: „Kod inkontinencije stolice i

HZZO svim osiguranim osobama omogućava dostupnost visoko kvalitetnih pomagala trenutno dostupnih na svjetskom tržištu

Podsjetnik
za termin
narudžbe
će se
osiguranim
osobama
slati dva
puta

urina. Osigurane osobe koje po Barthelovom indeksu potpuno ovise o tuđoj pomoći ostvaruju pravo na do 90 komada na 3 mjeseca; osigurane osobe koje se samokateteriziraju ostvaruju pravo na 30 komada u 3 mjeseca.“

Kako bi se osiguranim osobama olakšao transport i pohrana gore navedenih pomagala, čija pakiranja zauzimaju velik prostor, moguće je tromjesečnu količinu realizirati u više navrata.

Osigurane osobe, također u slučaju ispunjavanja propisanih indikacija, mogu ostvariti pravo i na toaletna kolica s posudom i toaletni stolac s posudom.

Pomagala za kretanje

U slučaju ozljede ili bolesti, ovisno o funkcionalnom statusu, osigurana osoba ima pravo i na određena pomagala za olakšano kretanje, a koja može propisati i izabrani doktor:

- „Podlaktične štake s podešavanjem visine“ odobravaju se za indikaciju: „Za dugotrajnu pomoć pri hodanju osiguranim osobama s privremenim ili trajnim slabijim mobilitetom“.

- „Hodalica s četiri noge ili dvije noge i dva kotača“ odobravaju se kod indikacije: „Za bolju pokretljivost i stabilnost pri kretanju teže pokretnih osiguranih osoba“.

Napominjemo da postoje i druga pomagala iz ove skupine koja se odobravaju prema preporuci nadležnog specijaliste kao npr. različiti tipovi invalidskih kolica i antidekubitalnih jastuka i madraca.

Obloge za rane

Osiguranim osobama HZZO-a dostupan je niz različitih vrsta obloga za zbrinjavanje kroničnih rana: dekubitusa, potkoljeničnog vrieda i dijabetičkog stopala. Ista su također u nadležnosti propisivanja izabranog doktora koji ukoliko ne primjećuje napredak u cijeljenju rane, obvezan je osiguranu osobu uputiti nadležnom specijalist na kontrolu i mišljenje o nastavku terapije.

Na Popisu pomagala HZZO-a, na koji osigurane osobe mogu ostvariti pravo, uvrštena su i mnoga druga ortopedska pomagala, koja omo-

gućavanju poboljšanja oštećenih funkcija, odnosno ublažavaju ili otklanjanju tjelesna oštećenja te na taj način unaprjeđuju kvalitetu života.

HZZO nastoji pratiti suvremene trendove vezano uz nova ortopedska pomagala sa ciljem daljnjih poboljšanja u okviru vlastitih, realnih financijsko-ekonomskih mogućnosti te prepoznatih potreba osiguranih osoba HZZO-a.

HZZO SMS-om podsjeća na termin narudžbe

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) u suradnji s Ministarstvom zdravstva pokreće pilot projekt SMS podsjetnika kojim će osigurane osobe HZZO-a podsjećati na zakazane prve preglede i dijagnostičke postupke na koje su naručeni.

Pilot projekt će se provoditi od 1. ožujka do 30. travnja 2017. godine, a u njega će biti uključen KBC Split i KBC Zagreb za uglavnom sve preglede

i dijagnostičke postupke na koje osiguranici čekaju duže od 60 dana, a imaju zakazan termin unutar dva mjeseca u kojemu se pilot provodi.

U ostalim bolničkim zdravstvenim ustanovama projekt će se provoditi samo za liste čekanja na magnetnu rezonancu (MR).

Podsjetnik će se osiguranim osobama, koje su ustanovama dale svoj broj mobitela, slati dva puta. Prvi puta 14 dana prije zakazane narudžbe te drugi puta 3 dana prije zakazanog termina.

Sam postupak otkazivanja narudžbi dodatno se pojednostavljuje kako bi se smanjio nedolazak na zakazane termine i samim time omogućilo kraće vrijeme čekanja osiguranim osobama kojima je pregled ili pretraga više potrebna.

Međunarodni dan rijetkih bolesti

28. veljače 2017. godine obilježen je Međunarodni dan rijetkih bolesti.

Sukladno Nacionalnom programu za rijetke bolesti 2015-2020 godine koji je usklađen sa preporukama EU-a, provodi se čitav niz aktivnosti na područjima unaprijeđena znanja, dostupnosti informacija, umrežavanje centara izvrsnosti sa Europskim centrima, sudjelovanja u EU projektima, jačanja suradnje s udrugama, unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite i šire.

Značajno je područje i dostupnosti lijekova. Udio skupih lijekova u ukupnoj potrošnji svih posebno skupih lijekova tijekom 2016.

godine je iznosio oko 44 % (403.444.833,01 kn).

Lijekovima s Popisa posebno skupih lijekova liječeno je više od 8200 bolesnika, od kojih njih nešto više od 1600 ima neku rijetku bolest (20-ak % svih bolesnika).

Ovo područje Ministarstvo zdravstva prati uz pomoć i podršku članova Povjerenstva za rijetke bolesti koje je i iniciralo održavanje Okruglog stola 20. veljače 2017. godine, s ciljem međusobne jače povezanosti s koordinatorima za rijetke bolesti u bolnicama, prijenosa znanja i dobre prakse kao i jačanje međuresorne suradnje i suradnje s udrugama.

Osigurane osobe mogu otkazati zakazani pregled ili pretragu kao i do sada elektroničkom porukom na otkazivanje@hzzo.hr ili putem web stranica HZZO-a kroz aplikaciju Liste narudžbi.

Pilot projektom će se ispitati svi aspekti ove nove usluge, a u cilju unapređenja samog sustava.

Problemi se mogu pojaviti uslijed pogrešnih upisanih podataka u sustavu Lista narudžbi te mada su takve greške rijetke one se moraju uzeti u obzir i kroz ovu dvomjesečnu fazu pilot projekta svesti na što je moguće manju mjeru.

Zbog toga se mole osigurane osobe na povratne informacije i korištenje sustava kako bi ga učinili što efikasniji za sve korisnike.

Puna produkcija, odnosno slanje SMS podsjetnika o narudžbi za sve preglede u bolničkim zdravstvenim ustanovama, predviđa se u drugoj polovici 2017. godine.

Nema promjena u zdravstvenoj zaštiti predškolske djece

Obavještavamo sve svoje osigurane osobe kako se u djelatnosti pedijatrije na primarnoj razini nije ništa mijenjalo od 2010. godine u

smislu zbrinjavanja dobne skupine predškolske djece te kako su navodi koji su se pojavili u određenim medijima (a koji se odnose na promjene u djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece) neutemeljeni.

Određba o osnovama ugovaranja djelatnosti opće/obiteljske medicine i zdravstvene zaštite predškolske djece, vezana uz obuhvat dobne skupine djece od 0 do 4 i 4 do 7 godina starosti, nije se mijenjala od 2010. godine kada je na inicijativu pedijatrijske sekcije unutar Hrvatske liječničke komore, Odlukom o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, prvi put predškolska dob djece podijeljena na dvije dobne skupine, ali obje su u skrbi pedijatra (i sada i od ranije i ništa se ne mijenja).

Radi bolje dostupnosti zdravstvene zaštite definirano je:

Doktor ugovoren u djelatnosti opće/obiteljske medicine ima pravo ugovoriti provođenje zdravstvene zaštite za osigurane osobe starije od 4 godine.

Iznimno, doktor ugovoren u djelatnosti opće/obiteljske medicine ima pravo ugovoriti provođenje zdravstvene zaštite i za osigurane osobe djecu dobi od 0 do 4 godina, ako prema mjestu prebivališta, odnosno boravka, djeca navedene dobi nemaju mogućnost izbora doktora specijalista pedijatra.

Doktor specijalist pedijatar ugovara provođenje zdravstvene zaštite za djecu predškolske dobi od 0 do 7 godina, a iznimno ima pravo ugovoriti provođenje zdravstvene zaštite i za djecu školske dobi do završenog osnovnog školovanja i to kada nije u mogućnosti popuniti tim do standardom propisanog broja djece predškolske dobi.

Tekst nacrtu Odluke koji je objavljen na Internet stranici HZZO-a radi savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, u članku 22. kojim se utvrđuje spomenuta regulativa, ostao je isti kao i 2013. godine.

Lijekovima s popisa posebno skupih lijekova liječeno je više od 8200 bolesnika, od kojih 1600 ima neku rijetku bolest

Hrvatski zavod za zdravstvo osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: v.d. ravnatelja mr. sc. Fedor Dorčić, dr. med. spec.
Urednica priloga: Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl.iur

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

**Održana 4. sjednica Upravnog vijeća
Povećana aktualna vrijednost
mirovine za 0,65%**

Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje je, na 4. sjednici, održanoj 9. ožujka 2017., donijelo:

- **Odluku o aktualnoj vrijednosti mirovine od 1. siječnja 2017.** prema kojoj **aktualna vrijednost mirovine** za jedan osobni bod (radi određivanja mirovine i usklađivanja mirovine i ostalih prava iz mirovinskog osiguranja) od 1. siječnja 2017. **iznosi 61,99 kn.**
Stopa usklađivanja AVM-a od 1. siječnja 2017. je indeks godišnjeg rasta mirovina (101,00) podijeljen s indeksom usklađivanja AVM-a od 1. srpnja 2016. (100,35) i **iznosi 0,65%.**
Mirovine povećane prema novoj aktualnoj vrijednosti bit će isplaćene u travnju 2017. (mirovina za ožujak), zajedno s razlikom za siječanj i veljaču.
- **Odluku o najnižoj mirovini za jednu godinu mirovinskog staža od 1. siječnja 2017.** prema kojoj **najniža mirovina** (usklađena za 0,65%) za jednu godinu mirovinskog staža od 1. siječnja 2017. **iznosi 60,10 kn.**
- **Odluku o osnovici za određivanje naknade zbog tjelesnog oštećenja i o usklađivanju novčanih naknada zbog tjelesnog oštećenja od 1. siječnja 2017.** prema kojoj **osnovica za određivanje naknade** zbog tjelesnog oštećenja, nastalog zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, od 1. siječnja 2017. **iznosi 1.234,52 kn.** Zakonom o mirovinskom osiguranju propisano je da se naknade zbog tjelesnog oštećenja usklađuju na jednak način kao i mirovine, dakle od 1. siječnja 2017. za 0,65%.
- **Odluku o faktoru osnovne mirovine od 1. siječnja 2017.** prema kojoj **faktor osnovne mirovine** od 1. siječnja 2017. **iznosi 0,75.** Zakonom o mirovinskom osiguranju propisano je da se faktor osnovne mirovine

primjenjuje i na najnižu i najvišu mirovinu određenu na temelju mirovinskog staža navršenog od početka osiguranja u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje.

- **Odluku o visini najniže mirovine hrvatskom branitelju** iz Domovinskog rata za godinu 2017. prema kojoj **najniža mirovina hrvatskog branitelja** iz Domovinskog rata od 1. siječnja 2017. **iznosi 2.558,25 kn mjesečno.**
- **Odluku o osnovicama za utvrđivanje vrijednosnog boda** prema osobnom činu, ustrojbenom mjestu i zvanju hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata za godinu 2016., kojom su **osnovice za izračun mirovine HRVI-a usklađene za 1,9%.**

HZMO i FINA
Elektronička razmjena podataka o računima zaštićenih primanja

HZMO od FINA-e elektroničkom razmjenom dnevno preuzima podatke o računima zaštićenih primanja.

Preko web-servisa FINA-e se od 20. veljače 2017. preuzimaju i evidentiraju podatci o računima zaštićenih primanja i transakcijskim (tekućim) računima korisnika mirovinskih primanja, alimentacija obračunatih od mirovinskih primanja i doplatka za djecu prema OIB-u korisnika.

Obavještavamo i upozoravamo osiguranike podnositelje zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja ili prava na doplatku za djecu da ako uz transakcijski (tekući) račun već imaju otvoren račun zaštićenih primanja, u FINA-i moraju prijaviti novu vrstu primanja i kao isplatitelja navesti HZMO, kako bi Zavod elektroničkom razmjenom preuzeo taj podatak od FINA-e.

Razmjena podataka uspostavljena je u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima, kojim je (čl. 11.) propisano da će FINA i javnopravna tijela koja isplaćuju

primanja, naknade i svote za koje je zakonom propisano da su izuzeti od ovrhe uspostaviti razmjenu podataka elektroničkim putem zbog uskrate zaštićenih primanja i njihove isplate na poseban račun.

Uspostavom razmjene podataka ukinuto je izdavanje obrazaca G1 (podaci o vrsti tražbine za ovrhu), G2 (broj računa zaštićenih primanja) i G3 (zatvaranje računa zaštićenih primanja) u FINA-i i njihovo dostavljanje Zavodu.

**Savjetodavni dani s predstavnicima
mirovinskih osiguranja
Austrije, Srbije ili Slovenije**

Savjetodavni dani s predstavnicima austrijskog mirovinskog osiguranja održat će se 5. travnja 2017. u Zagrebu i 6. travnja 2017. u Rijeci.

Savjetodavni dani s predstavnicima srpskog mirovinskog osiguranja održat će se 9. svibnja 2017. u Zagrebu i 10. svibnja 2017. u Osijeku.

Savjetodavni dani s predstavnicima slovenskog mirovinskog osiguranja će se održati 23. svibnja 2017. u Zagrebu i 24. svibnja 2017. u Rijeci.

Podsjećamo - važno je znati

- Na internetskim stranicama Zavoda je, u rubrici "Publikacije", dostupan **novi broj Statističkih informacija HZMO-a**, broj 4/2016. (veljača 2017.).
- Vlada Republike Hrvatske je na svojoj 25. sjednici održanoj 8. ožujka 2017. uputila Hrvatskom saboru na usvajanje Izvješće o radu i poslovanju HZMO-a za 2015. godinu.
- U Narodnim novinama br. 19/2017. objavljen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o postupku i načinu kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja i Pravilnik o izmjeni i dopuni pravilnika o vođenju matične evidencije HZMO-a. Pravilnici stupaju na snagu 11. ožujka 2017.

KORISNICI MIROVINA - u veljači 2017.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	501 138	2.481,81 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	15 283	3.374,88 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	86 119	2.166,48 kn
Prijevremena starosna mirovina	180 809	2.341,26 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	168	2.550,02 kn
Invalidska mirovina	129 191	1.844,13 kn
Obiteljska mirovina	227 119	1.881,07 kn
UKUPNO - ZOMO	1 139 827	2.255,70 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS i OSO		
Ukupno	14 536	3.510,26 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Ukupno	71 892	5.118,12 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	6 824	2.823,69 kn
SVEUKUPNO	1 233 079	2.440,52 kn

PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međunodnih ugovora - isplata u veljači 2017. -	Iznos u kunama	Njen udio u plaći za prosinac 2016. (5.838 kn)
Prosječna mirovina za siječanj 2017.	2.510,17 kn	43,00%
Prosječna ukupna starosna mirovina za siječanj 2017.	2.758,68 kn	47,25%
Prosječna starosna mirovina siječanj 2017. s 40 i više godina m. staža	4.185,75 kn	71,70%

Korisnici mirovina - muškarci (45,72%)	563 750
Korisnici mirovina - žene (54,28%)	669 329
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,16
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	14,87%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	19,73%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	71 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.086.000.000 kn

Uređuje i grafički priprema:
Odjel za odnose s javnošću HZMO
A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

POVJERENIŠTVO SUH ZAGREB

Na fešti kod Vraza

Povjereništvo SUH Zagreb organiziralo je 17. veljače 2017. godine izlet u Samobor za članove zagrebačkih podružnica sa željom da se članovi međusobno upoznaju, a osobito članovi iz udaljenijih dijelova grada. Iako je odaziv bio nešto slabiji, zabave i druženja nije manjkalo, za što se pobrinula predsjednica samoborske podružnice Vlatka Novosel.

Naime, Novosel je organizirala posjet Samoborskom muzeju i crkvi Sv. Anastazije. Muzej čuva vrijedne izložke iz povijesti Samobora i okolice, a posebno mjesto zauzima priča o pjesniku Stanku Vraza i njegovoj Ljubici, kojoj je posvetio zbirku pjesama Đulabije. Nešto hrabriji su nakon posjeta crkvi otišli na šetnju uz potok Gradna podno starog grada iz 13. stoljeća, dok se dio uputio na šetnju gradom uz usputno stajanje na tradicionalnu samoborsku kremšnitru, nakon čega su svi zajedno otišli autobusom na večeru u restoran Gradna.

U restoranu su dočekani od članova i članica podružnica iz Samobora i Drugog Sela koji su plesali uz glazbeni duo. Uz dobro društvo i zabavu, Samobor ostaje u lijepom sjećanju unatoč tome što su izletnici od silnog programa i zabave propustili otvaranje Fašnika.

(Biserka Budigam)

ŠLAVONSKI ŠAMAC

Izborni dan zaljubljenih

Izborna skupština podružnice Slavonki Šamac održana je 14. veljače 2017. godine u društvenom domu u Kruševici, gdje se okupilo stotinjak članova i članica SUH-a iz čitave županije. Osim predsjednika i predsjednica podružnica iz županije, izornoj skupštini prisustvovali su načelnica Vera Bošnjak te njena zamjenica Kristina Brlečić. Posebno iznenađenje za prisutne bio je dolazak predsjednice SUH-a Jasne Petrović, predsjednice Povjereništva SUH-a Zagreb Biserke Budigam te pravnik Ante Kuprešaka.

Petrović se prisutnima obratila motivirajućim govorom te još jednom istaknula kako prava snaga SUH-a leži u podružnicama koje su njegovi pokretači. Uspješan daljnji rad novom/starom predsjedniku podružnice Slavonki Šamac Petru Lešiću zaželjela je i načelnica Bošnjak koja je naglasila svoju podršku radu podružnice u svakom smislu – financijski i sudjelovanjem na mnogobrojnim druženjima članova i članica. Druženje uz hranu, glazbu i pjesmu udruženi članovi i članice SUH-a nastavili su dugo u dan.

(Ana Kuzmanić)

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Susret prošlosti i sadašnjosti u jednom danu

Nakon hladne zime, Kraševci umirovljenici su iskoristili jedan od prvih toplijih sunčanih dana i krenuli na izlet u bajkoviti novigradski krajolik, šumovitih brežuljaka iznad rijeke Dobre i u Karlovac, grad na četiri rijeke. Novigrad na Dobra nalazi se na povijesnoj cesti Karolini, koja spaja unutrašnjost Hrvatske s Primorjem. U restoranu „Stari Farof“ veselu družinu dočekali su ljubazni domaćini i predstavnici tvrtke Koncertus koji su zainteresiranima predstavili putovanja i druge proizvode, nakon čega su se okupljeni uputili

u obilazak povijesnih znamenitosti Novigrada. Župnik crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije upoznao je prisutne s poviješću svetišta iz 15. stoljeća, nakon čega su se Kraševci uputili u razgledavanje starog grada, dvorca iz 13. stoljeća. Nažalost, zbog strme ceste kojom autobus nije mogao proći, Kraševci su se divili kamenom zadnju s klupa na obali rijeke Dobre. Iako dvorac nisu vidjeli iz blizine, pogled i dojam nisu bili ništa lošiji, upravo suprotno.

Nakon susreta s poviješću vijugavom, starom cestom Kraševci su

stigli u Karlovac kako bi posjetili karlovački slatkovodni akvarij i muzej, smješten neposredno uz Koranu. Moderan, kompjuteriziran i visoko sofisticiran, potpuna je suprotnost u odnosu na viđeno i doživljeno u Novigradu. Cjelodnevni izlet u prelijepi kraj naše domovine obogatio je Kraševce u svakom smislu, a vremenska razlika od nekoliko stoljeća u jednom danu uspješno je savladana. U svojoj savjesti ponovili smo baštinu treba poštivati, obnavljati i čuvati za buduće generacije.

(Branka Tomašić Vilfan)

OSIJEK

Valentinovo uz cvijet i poljubac

Svake godine tradicionalno udruga SUH Osijek organizira proslavu dana zaljubljenih. Ove je godine 14. veljače šezdesetak Suhovaca uz pjesmu i ples te prigodne slastice proslavilo Valentinovo u Domu Hrvatske vojske. Predsjednik Mato Obradović pozdravio je prisutne uz prigodne čestitke i želje za ugodno druženje, dok je tajnica udruge kratkim tekstom podsjetila na značaj obilježavanja Valentinova.

Nakon pića dobrodošlice uslijedio je bogati ručak koji su pripremili domaćini te bogato ukrašena torta koja je bila, kako je i red, ukrašena srcima. Svaki gost je dobio i cvijet uz iskrenu čestitku. Naravno, zabava ne bi bila potpuna uz pjesmu i ples, u čemu se Suhovci uvijek iskažu. Zajednička je želja svih da sličnih druženja bude što više jer se u ugodnom i generacijski podjednaku društvu svi dobro osjećaju. A Valentinovo neka podsjeti sve da vjeruju u ljubav iako ne vjeruju u legende i da izražavamo ljubav onima koje volimo jer će im takav znak pažnje učiniti veliku radost.

(Mato Obradović)

PULA

Neka ritam vodi u sjećanje na mladost

Večera i ples uz glazbu uživo rezervirani su bili za članove i članice pulskog SUH-a na dan zaljubljenih – Valentinovo.

Dom branitelja u Puli tog 14. veljače 2017. bio je prepun jer se pozivu za druženje odazvalo preko sto članova i članica, koji su se uz taktove glazbe opustili i prepustili ritmu. Uz pojedine pjesme i plesne korake mnogi su se prisjetili mladenačkih dana i večeri, koje su često provodili upravo u prostoru Doma branitelja, nekadašnjem mornaričkom casinu, sagrađenom davne 1872. godine koji je bio okupljalište tadašnje pulske elite.

Uz dobru večeru i vino te glazbu i dobro raspoloženje, Suhovci su proslavili dan zaljubljenih, praznik ljubavi i poštovanja.

(Bruna Jovanović)

Majke i kćeri – iste i različite

Poruka
svim
kćerkama:
Majke su bile
to što ste vi
sada, a vi
ćete to
tek biti!

U posljednje vrijeme vrlo često mi se javljaju majke zbog problema u odnosima s kćerima. Problemi su ponekad banalni, od onih poput prigovaranja majke zbog ostavljenog, neoprano suđa ili prigovaranja kćerke majci da je zaboravljiva, a isto tako da je loše oprala suđe, presolila jelo ili da su zetu smetale razbacane novine i knjige u dnevnom boravku.

Rasprave uvijek završavaju svađom, majka se povlači u sebe i u svoju sobu, a kćerka obično viče ili uvrijeđeno odlazi mužu i svojoj djeci te oni, gotovo uvijek, nastavljaju „redati“ bakine „grijehe“. I tako iz dana u dan. Godinama žive zajedno u majčinu stanu jer nemaju drugih mogućnosti, ali iz dana u dan majka sve teže podnosi napetost zbog svakodnevnih „iskrenja“. Mislila je da su takvi odnosi prolazni, ali sada joj se čini da postaju sve lošiji, a svađe postaju burnije i češće, dok period šutnje traje do nove svađe. Nema više duljeg razdoblja „mirnog suživota“!

Naglašavam da nas nitko tijekom života ne uči kako se trebamo pripremati na određene promjene koje uvjetuju naše sazrijevanje i starenje. Ni mlade ne učimo što se to promijenilo u „psihološkom profilu“ njihovih roditelja samim odlaskom u mirovinu. Ne znam zašto, još uvijek teško prihvaćam tu „mirovinu“, ali vjerojatno zato što me to sili na misao da sada moram mirovati ili blago rečeno, da se moram primiriti u svojim nastojanjima da zadržim neke od ranijih aktivnosti. No, nemojte misliti da imate pravo na vlastiti izbor. Obitelj, okolina i društvo u širem kontekstu života ograničavaju vam vaše moguće aktivnosti. Odnosi „snaga“ u obitelji sada su drugačije „raspoređeni“.

Stručnjaci koji se bave čovjekom ljudski život dijele na djetinjstvo, mladost, odraslu dob i starost. Starost pak dijele na ranu, kasnu i vrlo kasnu starost. Dobne granice su različito određene jer starenje nije strogo definirano i određeno godinama. Starimo individualno. Stručnjaci još uvijek ne mogu točno definirati sve značajke

pojednog razdoblja, pa se sada često govori o „trećoj“, „četvrtoj“ pa čak i „petoj“ životnoj dobi, o „zlatnim godinama“ i „jeseni života“, a u najnovije vrijeme, potaknuto potrošačkim i poduzetničkim definicijama govori se sve više o „silver ekonomiji“, pa analogno tome o „srebrnoj dobi“ što je asocijacija na naše „srebrne“ vlasi. Zasigurno bi trebalo govoriti o promjenama koje nas prate u starosti, ali i što je značajnije – o mogućnostima i potrebama starijih ljudi.

Edukacija ne smije biti jednosmjerna. Treba i mlade ljude, osobito one koji imaju starije osobe u obitelji, educirati o promjenama u životu njihovih bližnjih te predlagati im prihvatljive odnose i ponašanja u određenim situacijama. Bilo bi svakako tada manje svađa i nesporazuma.

A sada o jednom najposebnijem od svih posebnih odnosa, o jednom najsloženijem i najkontroverznijem odnosu unutar obitelji – odnosu majke i kćeri! Mnogi psiholozi smatraju da je taj odnos upravo tako intrigantan, tako poseban u pozitivnom, ali i negativnom kontekstu zbog činjenice da su u pitanju dvije formirane žene, da su zbog nasljeđa sigurno jako slične, a opet zbog uvjeta odrastanja i formiranja ličnosti toliko različite. I rasle su u različitim vremenima koja su bila drugačije definirana ekonomski, društveno i politički. Svjetonazorski su različito odgajane, a po osobinama su isto tako posebne i svoje.

U tinejdžerskoj dobi djevojke posebno promatraju svoju majku koja se polako bliži klimakteriju, ali je i dalje u napunu snage na radnom mjestu, te koja ponekad nerazumijevanjem odgovara na zahtjeve kćerke. A kćerka pamti te trenutke i majčine odluke, zavjetujući se „ja neću biti kao mama“. Pamti ona i kao dijete sve što je zamjerala mami i sva ta negativna sjećanja sada se potenciraju, jer je ona sada žena četrdesetih godina, još uvijek snažna i samouvjerena i odlučna da majci vrati poneki „udarac“, zbog onog „nećeg“ što joj je majka učinila nekad davno, ali sada se upravo toga sjetila.

Posebno je ponekad bijesna na sebe samu, kad se uhvati u situaciji da jednako (kao njena majka nekad davno prema njoj) reagira na postupak svoje kćeri, a zarekla se da to neće činiti. Kćerka je tada bila slabija, kao što je sada baka, pa su se promijenile mogućnosti. Sada je u prilici da to vrati i vraća na svoj način, omalovažavanjem nekih majčinih odluka i potreba.

Kćerka, istovremeno usporuje svoja životna postignuća i uspjehe, ali onda ipak otkrije u sebi „majku suparnicu“ koja je postigla možda nešto drugačije, ali podjednako dobro i uspješno, pa je to neka vrsta „zakašnjele zavisti“. Onda opet navru sjećanja kako je majka bila dobra i brižna, kako joj je često bila rame za plakanje, kako joj je omogućila mnogo radosti i pružala mnogo ljubavi i pažnje. Sjetila se i relativno sretnog djetinjstva, ali i nekih „loših“ majčinih odluka i tako redom. Red sreće, red najsmretnijih i najradosnijih trenutaka, a onda opet red „sivila“ i poneko „crnilo“. Tako kćerkin odnos prema majci ovisi o njenim sjećanjima, ali nažalost vrlo često je tu i gruba svakidašnjica – posao, odnosi s mužem i potrebe njene kćerke, materijalne mogućnosti, društvena i politička zbivanja i slično.

I ono najvažnije, kćerka ne zna za suptilne promjene koje donosi starenje i koje su sada karakteristične osobine njene majke. Nije to više ona samouvjereni žena, žena koja je hrabro kročila kroz životne tjesnace i probleme, ali to ne želi priznati. Ne želi pokazati da je slabija i da su njene suze samo obrana. Ne može s nikim podijeliti sve tuge koje je sada tresnu od vremena do vremena, ne može živjeti od sjećanja.

Svakoj majci savjetujem da kćerki pokuša objasniti promjene koje donosi starenje, ali i da nešto pročita o promjenama, posluša savjete psihologa ili drugog stručnjaka. Ne smiju zaboraviti da je samo korak od ljubavi do netrpeljivosti, a onda i do svađa i mržnje i zlostavljanja. Poruka svim kćerkama je da zapamte poslovicu: „Majke su bile to što ste vi sada, a vi ćete to tek biti!“

Prava i obveze plodouživatelja

Pitanje: Živim u Švedskoj, a sa svojim nećakom koji živi u Hrvatskoj sklopila sam Ugovor o plodouživanju kuće u Zagrebu. Nećak se ugovorom obvezao da će paziti i čuvati kuću, a po potrebi i izvoditi popravke te da će mi predati kuću u stanju u kakvom je i primio kada se ja vratim iz Švedske i ostvarim mirovinu. U ugovoru nismo naveli da nećak kao plodouživatelj ima pravo kuću iznajmljivati drugim osobama jer ja pod tim uvjetima ne bi nikada pristala sklopiti ugovor o plodouživanju. Kada sam prošle godine bila u Zagrebu i posjetila nećaka, neugodno sam se iznenadila kada sam saznala da u kući kao najmoprimci žive dvije osobe. Kada sam to prigovorila nećaku rekao je da na to ima pravo temeljem zakona. Naljutila sam se i usmeno sam mu otkazala ugovor o plodouživanju što nećak nije prihvatio, tvrdeći da smo dogovorili trajanje ugovora do mog boravka iz Švedske nakon umirovljenja. Molim vas da mi odgovorite ima li nećak temeljem ugovora o plodouživanju pravo iznajmljivati kuću koja je predmet ugovora, mogu li zbog toga ugovor otkazati? (F.M., Vukovar)

Odgovor: Prema Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima pravo plodouživanja je osobna služnost koja plodouživatelja ovlašćuje da se u svakom pogledu služi nečijom stvari (poslužna stvar), a u skladu s njezinom namjenom, čuvajući njenu supstancu. Plodouživatelj je ovlašten da se s poslužnom stvari služi u skladu s njezinom namjenom, a njemu pripada i čisti prihod od uporabe stvari. Iz ovoga proizlazi da vaš nećak plodouživatelj ima pravo iznajmljivati kuću ili dio kuće koja je predmet ugovora, te ostvarivati prihod od iznajmljivanja, pri tome pazeći da se supstanca poslužne stvari (kuća) ne oštećuje. Što se tiče otkaza ugovora o plodouživanju isti ne možete zakonito otkazati zbog iznajmljivanja, a osim toga Ugovorom o plodouživanju ste se obvezali da ugovor traje do vašeg povratka iz Švedske nakon ostvarivanja mirovine.

Imam li pravo na obiteljsku mirovinu?

Pitanje: Živio sam sa sinom i unukom u njegovom stanu sve do njegove iznenadne smrti. Sin me uzdržavao jer nisam imao vlastitih prihoda niti sredstava za život. Imam 67 godina, a ostao sam živjeti s unukom u stanu sina. Unuk se već prije dvije godine zaposlio i ima redovita primanja te se nedugo nakon toga oženio i dobio dijete. S obzirom na to me zanima imam li pravo na obiteljsku mirovinu, te moram li je dijeliti s unukom i njegovim djetetom? (S.B., Trogir)

Odgovor: Ako vas je sin uzdržavao do svoje smrti zato jer niste imali vlastitih sredstava, a nesposobni ste za rad i imate navršених 60 godina života, i imate pravo na obiteljsku mirovinu koja neće pripasti i drugim osobama. Zahtjev za obiteljsku mirovinu sa svim dokazima (smrtni list sina, rodni list, potvrdu da nemate imovine itd.) podnesite nadležnoj službi Zavoda za mirovinsko osiguranje prema mjestu prebivališta, tj. boravišta.

Pastorke ga iznenadile lažima

Pitanje: Prije 20 godina oženio sam se udovicom koja je imala dvije maloljetne kćeri. Po zanimanju sam zidar, uvijek sam imao posla i dobro zarađivao. Žena je vodila kućanstvo i brinula se za djecu. Uskoro smo kupili zemljište, najvećim dijelom od moje zarade, a ja sam kao zidar, uz pomoć kolega iz struke, izgradio obiteljsku kuću. Želeći ženi pokazati svoju ljubav i povjerenje, složio sam se da kuća glasi na nju jer nisam mislio da bi se bilo što loše moglo dogoditi. Pastorke su se u međuvremenu udale i otišle iz kuće. Nažalost, žena mi se razboljela te je uskoro umrla. Na ostavinskoj raspravi tek sam upoznao pravu narav i karakter pastorki. Tvrđile su da je kuća isključivo majčina, da ju je ona financirala i izgradila. Tražile su svaka jednu trećinu kuće, kao da ju ja nisam vlastoručno izgradio i financirao. Na ostavinskoj raspravi izrazio sam nezadovoljstvo njihovim lažima i najavio sudsku tužbu radi zaštite svojih prava. Jesam li u pravu jer tražim da se meni dodjeli polovica kuće koja mi pripada, kao i jedna trećina polovice koja pripada mojoj pokojnoj ženi? (D.B., Karlovac)

Odgovor: Ako je točno što ste naveli, pokrenite sudski postupak pred Općinskim sudom i zatražite da se donese presuda da jedna polovica kuće ne ulazi u ostavinu, već samo polovica koja pripada Vašoj pokojnoj ženi. Takvom presudom dobili ste svoju polovicu i jednu trećinu polovice kuće Vaše pokojne žene.

Nesavjesni obrtnik

Pitanje: Krajem prošle godine ugovorio sam s jednim obrtnikom stolarom izradu kuhinjskog pokućstva, koji se sastoji od jednog kuhinjskog ormara, stola s četiri stolice i jednog sandučića za drva. Dogovorili smo iznos i rok dostave pokućstva. Obrtnik se pridržavao navedenog roka izrade te je dogovorenog dana dovezao kuhinjsko pokućstvo, a ja sam mu isplatio dogovoreni iznos. Međutim, već nakon mjesec dana primijetio sam da se pokućstvo na više mjesta raspuklo jer je bilo načinjeno od nedovoljno prosušenog materijala, što mi je na moj zahtjev potvrdio drugi stolar. Uz to, pokućstvo je bilo napravljeno od nekvalitetnog materijala tako da se više ne isplati popravljati. Odmah sam po tome obavijestio obrtnika koji je izradio pokućstvo te zatražio da ga odveze, a meni vrati iznos koji sam mu platio. Međutim, on ne želi čuti za to, tvrdeći da je pokućstvo koje mi je izradio bilo kvalitetno, a da su oštećenja posljedica mojeg nepažljivog korištenja pokućstva. Obzirom na izloženo, odlučio sam sudskim putem tražiti povrat svog novca jer je nemoguće da se za manje od godine dana pokućstvo toliko ošteti. Molim Vas da me uputite kako zaštititi svoja prava? (Z.P., Poreč)

Odgovor: Savjetujemo Vam da po drugom ovlaštenom obrtniku utvrdite stanje pokućstva, naročito od kakvog je materijala napravljeno. Nakon toga podnesite tužbu nadležnom općinskom sudu te zatražite donošenje presude kojom je obrtnik dužan vratiti primljeni iznos za izradu pokućstva, a pokućstvo preuzeti i odvesti, te Vam nadoknaditi troškove pravnog postupka. Uz to, mogli biste protiv nesavjesnog obrtnika podnijeti prijavu nadležnoj obrtničkoj komori i opisati čitav slučaj.

pravni
savjeti

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

EDITA SAMARDŽIĆ, PREDSDJEDNICA PODRUŽNICE SUH-A GARČIN

Druženjem i podrškom do uspjeha

„Posebno sam ponosna na organizirani dnevni boravak SUH-a u prostorijama podružnice, u kojem se svakog tjedna članovi i članice druže“

„Iskorak od uobičajenih aktivnosti bila je SUH-ova prošlogodišnja „Peticija protiv siromaštva starijih osoba“, koja je među našim ljudima u Garčinu bila prihvaćena s puno odobravanja, jer je poslužila i kao prilika za otvorene razgovore, promišljanja, pa i kao svojevrsna kolektivna terapija od ojađenosti ekonomskom i socijalnom situacijom“, za Glas umirovljenika komentirala je uspješnost peticije predsjednica podružnice Garčin Edita Samardžić (75).

Garčin, mala je općina u Slavoniji koja broji preko pet tisuća duša. Iako mali brojem, srcem su veliki što pokazuje 450 tada prikupljenih potpisa protiv siromaštva starijih osoba, koje su prikupili vrijedni članovi i članice SUH-a pod vodstvom predsjednice Edite. U čitavoj županiji prikupljeno je čak 2.500 potpisa. Potpisi su ipak ojačali pregovaračke pozicije SUH-u na nacionalnoj razini, ali i Editi i njezinoj ekipi na lokalnoj razini podigli vidljivost i ugled.

Članovi SUH-a tada su se organizirali i intenzivno posjećivali brojna domaćinstva kako bi građanima približili zahtjeve peticije, iako mnogi od njih taj život siromaštva već duže i sami žive. Samardžić nam govori kako u općini ima oko 1.200 umirovljenika, te da su najveći problem male mirovine jer dobar dio građana prima poljoprivredne ili obiteljske mirovine, a one su gotovo simbolične i nedovoljne za preživljavanje. No, kaže Samardžić, peticija je bila poticaj da se aktivnosti posjećivanja sugrađana nastave i nakon prikupljanja

potpisa jer su njom dobili poticaj da budu među ljudima, osluškuju njihove probleme i pokušaju nešto učiniti kako bi se svima popravio položaj u društvu.

Edita Samardžić, majka troje djece, rođena je u Donjim Andrijevcima dok je radni vijek provela u Slavonском Brodu. Radila je kao knjigovodkinja u trgovačkom poduzeću TOB-u sve do 1995. godine, kad je otišla u mirovinu. Razdoblje „mirovanja“ nije dugo trajalo te već 1997. postaje članicom SUH-a, a predsjednicom 2009. godine. „U SUH sam se učlanila jer sam smatrala kako treba nešto napraviti po pitanju prava umirovljenika, htjela sam dati svoj doprinos čitavoj priči“, govori nam Samardžić.

Kako se i tijekom rada bavila sindikalnim radom, razlike u sindikalnom djelovanju poslije mirovine ne nalazi, osim u plaćanju članarine. Kako kaže, i tijekom radnog vijeka putem sindikata su se radnici i radnice družili, putovali i najvažnije - organizirali različite sindikalne akcije.

Kao najvažniju redovitu aktivnost navodi akcije pomaganja bolesnim sugrađanima jer smatra kako treba barem razgovorom pomoći potrebitijima, a posebno je ponosna na organizirani „dnevni boravak“ SUH-a u prostorijama podružnice, u kojem se svakog tjedna članovi i članice druže. Aktivnosti u sklopu dnevnog boravka su razne - mjeri se šećer, igra se šah, pikado te druge društvene igre, a za gurmane je važna i razmjena recepata, posebice kolača. Također, neizostavne su i radionice

heklanja, izrade ruketvorina, praktički, radionice razmjene iskustava. Na pitanje koliko muški dio podružnice sudjeluje u njima, Samardžić kroz smijeh odgovara da baš ne sudjeluju aktivno, ali da su važna podrška u provedbi aktivnosti.

Tajnu kako povećati broj članova nije nam otkrila, ali govori kako se ljudi samoinicijativno učlanjuju. „Smatram da jako dobro radimo, a ljudi to prepoznaju pa nam se žele priključiti“, kaže Samardžić. Prijedlozi za aktivnosti dolaze od samih članova, ali kaže Samardžić, najvažnije je druženje i pružanje međusobne podrške.

Unaprjeđenje rada čitavog SUH-a vidi u aktivnom radu Predsjedništva, a posebno važnim drži dobru suradnju s podružnicama na razini županije. „Putovanja, izborne skupštine, izleti, prilika su da se međusobno upoznamo, budemo jedni drugima podrška te da se zblizimo i kreiramo zajedničke aktivnosti“, objašnjava Samardžić potencijal suradnje.

Za lokalne vlasti ima samo riječi hvale jer im pomažu na način da su im dali prostor na korištenje, te po pitanju skrbi za starije osobe. Kao primjer navodi poziv općine da u suradnji s Crvenim križem organiziraju pomoć u kući za one kojima je potrebno te da daju prijedloge kako poboljšati položaj starijih u općini. Zaključno, Edita Samardžić tvrdi kako je ključ uspjeha jedne podružnice u međusobnoj podršci i razumijevanju njezinih članova.

(Ana Kuzmanić)